Ч. 46. Краків, 3. червня 1940. Рік I.

КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Анґлійська армія розбита

= Кватира начальної команди, 30. 5. Великий бій у Фляндрії й Артуа після розгрому англійської та французької армії викінчується. Від учора також англійський експедиційний корпус вповні розбитий. Залишаючи цілий свій непроглядний воєнний матеріял він утікає до моря. ТО ВПЛАВ, ТО МАЛИМИ ЧОВНАМИ НАМАГАЄТЬСЯ ВОРОГ ДІСТАТИСЯ НА ПОКЛАД ЗАЯКОРЕНИХ АНҐЛІЙСЬКИХ КОРАБЛІВ, ЩО ЇХ БЕЗУПИНУ АТАКУЄ НІМЕЦЬКА ЛЕТУНСЬКА ФЛЬОТА. БОМБИ ПОЦІЛИЛИ ПОНАД 60 КОРАБЛІВ, З ТОГО 3 ВОЄННІ КОРАБЛІ Й 16 ТРАНСПОРТОВИХ КОРАБЛІВ ЗАТОПИЛИ, 10 ВОЄННИХ І 21 ТОРГОВЕЛЬНИХ КОРАБЛІВ ДУЖЕ ВАЖКО УШКОДИЛИ АБО ВИКЛИКАЛИ НА НИХ ПОЖЕЖУ. ТАКОЖ ПРОТИЛЕТУНСЬКА АРТИЛЕРІЯ ЗАТОПИЛА ОДИН ВОРОЖИЙ СТЕЖНИЙ КОРАБЕЛЬ Й УШКОДИЛА 5 ІНШИХ ТА 5 ШВИДКОПЛАВІВ. З ВИСЛАНИХ НА ОБОРОНУ ПЕРЕД ЦІЄЮ НІМЕЦЬКОЮ АТАКОЮ ЛОВЕЦЬКИХ ЛІТАКІВ І НИЩИЛЬНИКІВ НІМЕЦЬКІ ЛІТАКИ ЗІСТРІЛИЛИ 68 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ.

НА ПОЛУДНІ ВІД ЛІНІЇ ПОПЕРІНҐ—КАСЕЛЬ ЗЛУЧИЛИСЯ НІМЕЦЬКІ АРМІЇ, ЩО НАСТУПАЛИ ЗІ ЗАХОДУ, СХОДУ Й ПОЛУДНЯ, РОЗРИВАЮЧИ В АКЦІЇ ЧИСЛЕННІ СИЛЬНІ ВОРОЖІ ЧАСТИНИ Й ОКРУЖАЮЧИ ЇХ. В добуванні укріпленого становища біля Газебрук особливо відзначився один панцирний пionірний батальон зі своїм командантом поручником Бедекером. На полудневому фронті над долішньою Сомою відбито один ворожий протинаступ панцирних частин. На полудне і полудневий захід від Амієн німецькі літаки бомбардували в лісах скупчення ворожих військ.

Втрати ворога осягнули загалом 89 літаків, з того 68 зістрілено в повітряних боях, 17 протилетунською артилерією, решту знищено на землі. 15 німецьких літаків не вернулося.

Бої за Нарвік тривають з неослабаючою силою дальше. Німецькі війська зайняли гірські становища за містом й одержали підмогу. Німецькі літаки заатакували одно вороже летовище. Кілька літаків, що були на ньому знищено. Наступаючі з Дронтгайму на північ німецькі альпейські стрільці зайняли на схід від Боде місцевість Фравске.

Один німецький підводний човен затопив 7 ворожих кораблів містоти 38.480 тон.

———

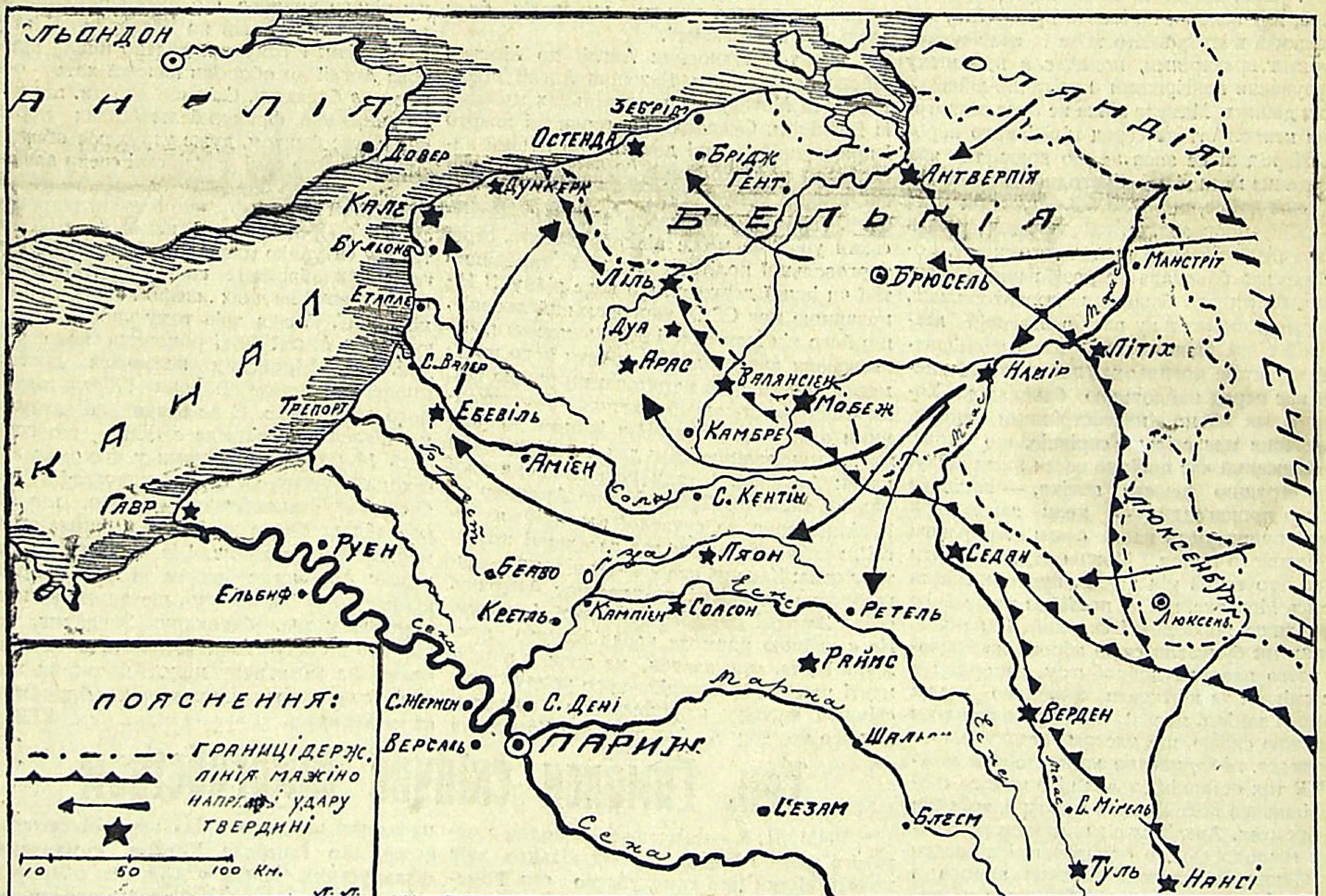
Від бльокади до барикади

(Від нашого кореспондента)

Берлін, 30. травня 1940.

Бльокада — маґічне слово анґлійської політики, містерний та ґрізний економічний інструмент, стала набирати леґендарного значіння. Звичайно, в боротьбі кожна сторона, що її має вести, намагається держати в найбільшій тайні свої воєнні пляни та методи. Як задумували анґлійці воювати з Німеччиною, не було для нікого на початку збройної акції, у вересні минулого року, невідомим. Цілий світ знав, що Анґлія хопиться *бльокади*, що мала довести до повної ізоляції німецького державного господарського апарату від усіх сусідніх і дальших народів, що вдержують економічно-торговельні взаємини з батьківщиною „зненавидженого націонал-соціялізму". Деякі господарські обмеження, введені з чисто ощадничих мотивів у Німеччині ще підчас миру зміцнювали на заході віру в ілюзію можливостей швидкого заломання німецького господарства. Не переконала навіть анґлійських політиків невдала справа відомих санкцій проти Італії. До самого початку війни, а навіть ще кілька місяців пізніше їм здавалося, що Німеччину можна буде перемогти без мілітарної офензиви. В

КАРТА ВОЄННИХ ДІЙ НА ЗАХОДІ.

тому помилковому переконанні треба вже сьогодні шукати м. ін. відповіді на все актуальний запит: чому захід дивився спокійно, як під німецьким ударом вокрема летунства валилася Польща? Й Англії та всім господарським знавцям заходу прийшлось врешті виректися того мильного переконання. Бльокада не довела до нічого крім ослаблення власних сил і розпорошення союзницьких сил на цілий лябіринт дипльоматичних спроб воювання чужими руками замість творити армію та кувати модерну зброю.

Як же добре розуміють катастрофу бльокадної концепції в Німеччині! В минулу суботу появився по довгій підготові у продажі новий репрезентативний пресовий орган міністерства пропаганди з символічною назвою „Das Reich" Перше число того зовсім на англійський лад редагованого тижневика принесло рефлексійну статтю міністра пропаганди Гебельса під замітним, важним наголовком *Ніколи більше бльокада!* „Історія — пише д-р Гебельс — не повторюється. Вона, як кожний твір людського духа, неможлива до відтворення у своїй фантазії та у безмежних можливостях. Вона лише відбувається завсіди за вічними, однаковими правами, і лише завдяки тому, що люди часто в анальоґічний спосіб не додержуються тих прав, доводить до подібних ситуацій та вислідів. Тому то не можна назвати історіософією порівнування сучасної війни з минулою, всесвітньою. Помилкою також дошукуватися анальоґій в поодиноких її фазах з ситуаціями з 1914 року. Часи, що їх сьогодні переживаємо і війна, яку ведемо, не мають прецеденсу ні анальоґій в історії. Хто хоче їх аналізувати старими критеріями, попадає в небезпеку оперування найгіршими політично-військовими даними. Минула війна не була підготована психольоґічно серед німецького народу. Народ ні не знав за що воює. та яка остаточна мета війни. Сьогодні німецька нація знає добре, що було б з нею, якби вона цю війну програла, та які шанси матиме в руках після переможного цього змагу. Господарська бльокада не розібє нині Німеччини, бо ми до бльокади приготовилися, знаючи її смертельну вагу в останній всесвітній війні. Наш стільки разів висміюваний ворогами *чотирьохлітній плян* забезпечив нас перед найдовшою бльокадою. Корупцію ми вбємо найгострішими карами. Німеччина має стільки сирівців, що може необмежений час побідно вести ними війну. Є це страшно дешева потіха, — закінчує міністр пропаганди, — коли закордонні круги приписують наші осяги ланцюгові небуденного щастя. Можна тут говорити лише про такий рід щастя, про яке сказав колись Мольтке, що на постійно може його мати лише хоробрий і сильний. Сім років, в яких ми будували свою зброю, жертвуючи часто власним добробутом, закордон з нас сміявся та шуткував з нашого гасла: гармати замість масла! Сьогодні виявилося в повною силою, що *маслом гармат не здобувається, та гарматами масло добути можна!*" В тих останніх словах ціла правда сьогоднішнього положення в політиці, зокрема на фронтах. Англія мусіла покинути політику господарського окруження і довшого вижидання на повільне конання ворога і рішила будувати оборонні барикади на виїздних вулицях Льондону.

Велитенська небезпека: бути чи не бути — повисла над англійською імперією. Упадок пристані Кале дозволив німцям станути лицем до берегів Альбіону. Англійський уряд видав надзвичайні розпорядки про евакуацію східних міст з прикордонної оборонної смуги, що вже зрештою — як видно з військових повідомлень — мали нагоду оглядати наслідки ділання німецьких налетів. Що Німеччина наставлена всеціло на перенесення поля бою на терен Англії, видно хочби з її реакції на воєнний заклик-послання англійського короля Юрія VI до народів британської імперії. На цей заклик, який відбився зрозумілим відгомоном по цілому світі, не відповів — як загально сподівалися — сам Фірер, не відповів міністер закордонних справ, ні навіть міністер пропаґанди. На воєнний поклик короля велитенської британської імперії відповів шеф преси в Німеччині, д-р Дітріх. Відповів отвертим листом „до Юрія VI-го з Англії", листом, що став сензацією для преси. Смертельна тривога огорнула Англію, що не сподівалася такого наглого перевороту в подіях і зволікала до кінця. Фабрики зброї працюють без перерви і підчас свят. Всупереч консервативній традиції, виарештували англійці всіх своїх громадян з гострішими опозиційними поглядами, побоюючись зради і дефетизму. Нездобутий і спокійний дотепер острів замінюється в гарячковому темпі в твердиню, що з екзальтацією чекатиме на ворога, який стоїть вже перед воротами. Англійські дипльомати працюють тепер по 24 години на добу. До *Риму* виїхав і веде переговори з італійцями голова англьо-італійського порозуміння Ґрін, але ледви чи вдасться йому там щось осягнути, бо Італія не хоче відкривати своїх карт і високо цінується для побільшення своєї союзницької вартости; хоча поспішна підготова до війни власне вказує на її ще не повну боєздатність. Найкраще зрештою оцінюють становище Італії самі англійці, коли їхній поважний часопис „Економіст" заявляє: „Дуже сильно зросли ворожі нам і французам настрої в Італії. Зросли бажання італійців витиснути нас з Середземного Моря. Невдачі союзників переконали Італію, що надходить їхній упадок... Теперішні відносини не говорять про те, що Італія буде ввесь час невтральна".

Знову-ж відносини Англії до Москви дійсно попсувалися. Бажання Англії відсепарувати Москву від торговельних взаємин із Берліном, бажання повторювані вперто і при кожній нагоді довели до повної англійської компромітації. 22. травня появився великий комунікат агенції ТАСС на цю тему, в якому буквально сказано: „Совітський уряд не може підпорядкувати своєї торговельної політики воєнним завданням тієї чи іншої держави, що веде війну. З Німеччиною має СССР торговельний договір, що його він виповняє і буде виповняти, не вважаючи допускальним робити його предметом переговорів з третьою стороною так, як СССР не думає цікавитися торговельними взаєминами Англії з іншими країнами"... Отже залишається для Англії ще одна надія: Америка. І туди посилає вона свої надійні заклики. Думаючи про Америку та її відношення до сучасної ситуації в Англії, треба розрізняти два засадничі поняття, а саме: Канаду, яка є — як відомо — англійською домінією, та властиву Америку, себто Злучені Держави Північної Америки. Не є тайною промова канадійського премієра Кінґа, що заявив на днях у парляменті про намір канадійського уряду приспішити висилку канадійського експедиційного корпусу до Англії та що Канада за перших 8 місяців війни видала 275 міліонів долярів на зброєння. За те сподіватися приступлення до війни ЗДПА було б неоправдане. Америка зброїться так сильно, як ще ніколи перед тим, це — правда. Вистарчить згадати, що асиґнована сенатом на міністерство війни сума 1.820 міліонів долярів перевищає всі попередні. Але всі ці зброєння мають на меті майже виключно оборону власних інтересів Америки. Зате наскільки непопулярною є пропаганда за участю ЗДПА в европейській війні доказує м. ін. лист 500 передових американських інтелектуалістів до през. Рузвельта, за повною невтральністю держави. Очевидно, що проанґлійська пропаґанда докладає всіх зусиль. Чейже тут іде мова про загибіль Англії, про можливість атаки на Льондон, про евентуальність упадку славетної монархії. Тут і там виступають з відповідними промовами демократичні сенатори, повстала навіть окрема проанґлійська орґанізація „Американських оборонців свободи", яка домагається від Америки кредитів і воєнної допомоги для Англії. Такі гасла пропаґує відомий банкир із Шикаґо Дюз, а навіть Джерард, б. посол ЗДПА в Берліні. Але більшість американців тримається таки строго *ізоляціонізму*. Кандидат на президента республиканець Тафт докоряв навіть Рузвельтові прилюдно, що дозволяє розпалюватися воєнним настроям в країні. Висновок такий: що перед виборами не буде з боку Америки ніяких дійсно рішальних і широких кроків у користь Парижа і Льондону.

Такі вітри віють по світі для Англії. Отже нічого дивного, що Англії приходиться резиґнувати з надій на посторонній інтервенціонізм. І тому так далеко пішла підготова Англії до оборони власної хати, оборони *на барикаді*. Слід ще додати, що повне знищення франко-бельгійських портів, яке є вже фактом, дуже утруднює оборону Англії. Чейже самі англійські специ заявляли завжди, що кордони Англії лежать над Райном та що без франко-бельгійських пристаней оборона Англії неможлива. Отже трудну ситуацію має відомий командант англійських збройних сил, ґен. Айронсайд, призначений на днях „шефом оборони батьківщини". Кілька днів тому урочисто святкували в Англії 60-ті роковини його уродин. — Айронсайд вславився дотепер змодернізуванням оборони Ґібральтару з його кріпостями. Є це безумовно заслужена, цікава і досвідчена людина, що говорить 14 мовами та відома у фахових військових кругах, як автор моноґрафії про битву під Танненберґом. Цікаво, що Айронсайд особисто знайомий з багатьма німецькими ґенералами. Ще цікавіше те, що власне Айронсайд разом з Чемберленом привязував і, як кажуть, ще привязує надмірну вагу до... бльокади. Завдання, що станули на його ґенеральському шляху, закроєні на ґіґантичну міру. Айронсайд вже не веде офензиви, він вже мусить боронитися на барикаді. КТВ.

Ґен. Ґамелен скінчив самогубством

— РИМ, 31. 5. — »Месажеро« подає з четверга рано з Берна, що від кількох днів ходять вістки про самогубство ґен. Ґамелена. Ці поголоски потверджують найдостовірніші джерела, додаючи, що ґен. Ґамелен зробив це на домагання французької начальної команди. Дальше »Месажеро« пише, що ґенерала Корапа, команданта французьких військ у Арденах, обвинували як головного виновника поразки союзників та розстріляли.

—o—

Мін. Рібентроп остерігає Париж

— БЕРЛІН, 31. 5. — Міністер закордонних справ Німеччини фон Рібентроп остеріг за посередництвом шведського уряду французький уряд перед безправною і нелюдяною поведінкою з німецькими летунами та спадунами, полоненими французами. Мін. фон Рібентроп навів низку конкретних прикладів, м. і. один тайний наказ штабу 9-ої французької армії, що попав в німецькі руки. Мін. фон Рібентроп повідомив французький уряд, що на майбутнє французьких полонених летунів у відплату стріне така сама доля. За кожний відомий випадок обстрілювання німецького летуна, що мусів рятуватись на легкопаді, та за кожне вбивство німецького летуна німецька сторона застосує якнайгостріші репресії.

—o—

Неофіт Кибалюк.

У ТЕРНЕВОМУ ВІНЦІ

II*)

Революція в царській Росії 1917—19 років принесла Православній Церкві реальне завершення давніх змагань певної ґрупи єрархів, але дуже скоро після того — швидкий і повний занепад. Ці змагання полягали у відновленні патріярхату в Росії, а ґрупою єрархів, що старалася зреалізувати цю ідею, була ґрупа Антонія Храповицького. Однак не дивлячись на те, що останній був найбільш активним пропаґатором ідеї російського патріярхату, жереб не впав при тягненні до його рук і патріярхом став хто інший. Той відновлений московський патріярхат дуже швидко, бо по смерти першого патріярха Тихона, фактично скінчився. Державне російське православіе, сперте на державній владі, але позбавлене правдивого християнського духа і гарту, не витримало вогню соціяльної революції й ідеольоґічного натиску нового матеріялістичного світогляду та здало свої позиції на цілому фронті. Після ліквідації большевиками різних протибольшевицьких фронтів, коли т. зв. контрреволюція всяких мастей і відтінків опинилась на еміґрації, з нею втікла й розсіялась по цілому світі і значна частина російської єрархії, здебільша однодумців, прихильників та учеників Антонія Храповицького. Разом з ним утік: арх. Тихон (тепер в Америці), єпископ Віталій (б. почаєвський діяч, автор таких гасел, як „Русь ідьот" і ін., теж в Америці), арх. Анастасій (срем. Карл.), єп. Василій (Відень), арх. Євлогій (Париж), арх. Серафим (Берлін) і ін. Арх. Євлогій з митр. Антонієм (що був до смерти головою Св. Синоду Російської Православної Церкви за кордоном) розійшлись на тлі відношення до московського патріярха, після попереднього взаємного й дуже завзятого обливання себе помиями.

На українських землях, що відійшли до б. Польщі, лишився теж відлам цієї самої московської єрархії чи кандидатів на єрархів цієї самої московсько - антоніевської школи. Колишній польський міністр закордонних справ Скірмунт привіз сюди ще з Італії арх. Георгія (останньо Мінського) з походження українця, який і засів на першому митрополичому престолі в Польщі. Треба припускати, що у важких умовинах еміґрантського життя арх. Георгій не був надто неподатливий на всякі умови й побажання, що їх висунув Скірмунт у справі устрою Православної Церкви в б. Польщі. Православна Церква була в канонічному звязку з московським патріярхом і він виробив та прислав їй перші тимчасові правила, які розуміється, не задовольняли польського уряду. Крім того, як на першого кандидата в єпископи і свого мужа довіря патріярх вказав на архимандрита Смараґда Латишенка, по прізвищу українця, по національности ніби білоруса, а по переконанні „общероса" чи просто росіянина, який був у кремянецькому манастирі. Коли митрополит Георгій почав робити кроки в напрямі відірвання Православної Церкви в Польщі від Москви і створення автокефалії, а архимандритові Смараґдові у відповідь на його спротиви відповів, що „я тебя согну в бараній рог", тоді цей муж довіря московського патріярха зареаґував зовсім не по чернечому і не по християнськи, бо — застрілив митрополита з револьвера. Митрополит Георгій ішов по лінії польських державних інтересів, а Смараґд по лінії московських. Москалі зробили зі Смараґда героя. Так скінчив свою ролю митрополит Георгій, на якого місце прийшов митрополит Діонізій.

З національного погляду склад вірних Православної Церкви в Польщі був більше-менше такий: 70% українці, 28% білорусини, 1% росіяни, 1% чехи й ін. Здавалося б, що при такому складі вірних, справа характеру чи національного забарвлення церковної орґанізації повинна бути зовсім ясна. Однак же Православна Церква не тільки не була українською, але, навпаки, український елемент Церкви протягом двадцяти літ існування польської держави вів безнастанну боротьбу за свої очевидні, елементарні національні права, що їх має кожний нарід у кожній Церкві в цілому світі. Єдиною причиною цього були московські єрархи. Засівши на своїх місцях, вони міцно їх тримались, маючи підтримку польської влади, для якої вигідна була боротьба вірних -- українців зі своєю церковною верхівкою, бо перешкаджала стабілізації відносин, ослаблювала сторони, узалежнювала Церкву від політичних чинників і була претекстом для відкладання унормування відносин між Церквою і державою „**ad calendas graecas**". Тим часом „під шумок" всі епископські катедри обсаджувались москалями. Так появився Олександер Іноземцев, якому ще митр. Георгій був написав епітафію:

Александер Цудзоземский,
біскуп пінский і полєский,
тутай зложил своє косьці
за льояльносьць вобец Польскі.

Так прийшов єп. Сава Советов, б. царський паж і денікінський старшина. Єпископські катедри, як теж і всі поважніші становища в церковній адміністрації та місця повітових протоєреїв, місіонарів і т. д. віддавались в руки виключно москалів з походження, або з переконання. Українців не допускали на ніякі становища. Люди дуже поважні, талановиті, з науковими дипломами, з гарячим бажанням віддати свої сили на користь народу, але українці, запихались в найглухіші діри, подібні до тих, про які згадує один російський письменник, кажучи, що про них знає лише „Бог та ісправник". Так опинились на командних становищах Перетрухини, Борецькі, Сайковичі, Роґальські, Дамаскини, Федореньки й їм подібні. Але на цьому церковна верхівка не спинялась. Вона робила все можливе, щоб українців вірних не допустити до будь-якої активної участи в церковному житті та до внесення ними в це життя ознак національної самобутности. А з огляду на те, що життя порожнечі Торічелія не зносить, а з другого боку до народньої гущі можна підійти тільки на якійсь ширшій плятформі, московсько-єрархічна верхівка подбала й про національно-політичну підбудову своєї влади, якою стало РНО, себто Русское Национальное Объединение з Серебренніковим у проводі. Що-правда РНО на українських землях було що-найменше національно-політичним анахронізмом і далі кабінетів кількох „русских" адвокатів та повітових протоереїв ніяк не йшло, але між ним і московською єрархією постійно існувала зворушливо любовна, повне порозуміння й тісна співпраця у всіх ділянках церковного життя.

Одною з найбільш таємничих сторінок у двацятилітній історії Православної Церкви в б. Польщі є безперечно господарська сторінка. Тут відбувались дивні, безконтрольні комбінації з церковними землями, з якимись арендами й продажами, плили велитенські суми і зникали невідомо куди. Відомо лише, що спецами в цій ділянці були митрополичі фаворити — о. М. Борецький, галицький москвофіл, та о. Шіманов, відомий з того, що не схотів носити „хахлацького" прізвища Семенюк і тому зложив подання на „височайше" імя та дістав чисто московське — Шіманов.

Український церковний рух солідарно поборювали і москалі і польська адміністраційна влада. Остання, користаючи з відсутности статуту, що мав би управильнювати відносини між Церквою та державою, втручалась у справи церковно-релігійні, забороняла богослужения в українській мові, арештувала активних громадян - церковників і загалом робила все можливе, щоби здусити всякий прояв цього руху.

Тому то відносини у Православній Церкві ставали неможливі. Православні українці були готові на якусь розпучливу акцію.

Перший орґанізаційний крок, що його зробив митрополит та який полягав у введенні в церковне життя нового стилю (календаря), відкинули православні українці з місця й рішуче. Між вірними й єрархічною верхівкою витворилась прірва, яку вже ніхто й не пробував засипати. Характеристичним для відносин між московською церковною зверхністю й українською масою вірних було дивне явище, якого не можна зустрінути в ніякій Церкві: митрополит, затримавши у Варшаві новий стиль, святкував свята в зовсім інші дні, ніж ціла Церква.

В короткому часі прийшла черга й на крок розпуки. Був ним Український Православний Церковний Зїзд у Луцьку 5.—6. червня 1927 року, скликаний Церковним Комітетом під проводом д-ра Річинського. Багато можна закинути орґанізаторам зїзду, багато треба й вибачити, з огляду на умовини й атмосферу, яку витворила протилежна сторона, але багато було й дуже характеристичних моментів, які свідчили, що московська єрархія перетягнула струну, що обурення вірних дійшло до велитенського напруження, але не дивлячись на все, ця єрархія не має наміру йти на якийсь компроміс і спираючись по старій російській традиції на офіційних чинниках, рішила іґнорувати далі всі домагання українців. Зїзд не дістав благословення митрополита, священикам було заборонено брати в ньому участь, а на орґанізатора зїзду д-ра Річинського трохи пізніше митрополит кинув анатему. Окремі члени Зїзду домагались зовсім порвати з варшавською митрополією і всю церковну владу передати Церковному Комітетові, а один з присутніх на Зїзді українських послів заявив, що „не просити треба, а рішуче домагатись, коли ж і це не поможе, тоді... едина Україна і єдина віра!" Це був, очевидно, натяк на Українську Автокефальну Церкву і приручення до неї.

Зїзд у своїх резолюціях сконстатував повне безладдя і занепад у церковно-громадянському житті Православної Церкви в Польщі, і у внутрішньому її укладі і в зовнішніх взаєминах, домагався негайної та радикальної направи того стану і створення окремої волинської епархії з українським епископом. Вибраному Церковному Комітетові доручено представити духовній і цивільній владі всі постанови Зїзду, як голос репрезентованого Зїздом українського населення та поробити дальше всі взагалі можливі заходи, щоби здійснити постанови Зїзду щодо оздоровлення церковно-громадянського життя.

Одначе голос Зїзду, як і всі його постанови, був голосом вопіющого в пустині: московська єрархія на всі домагання була глуха.

*) Гл. „Краківські Вісті" ч. 37.

До всіх українських церковних орґанізацій

Дорогі Братя!

Повідомляємо Вас, що у Варшаві від вересня 1939 р. при Українському Комітеті (вул. Коперника ч. 13) істнує Українська Церковна Рада. Вона зеднує українських церковних діячів з метою належно висвітлити церковні питання українського народу. Церковна справа православних українців цілого світу в сьогоднішній день дуже ненормальна. Український народ, в наслідок несприятливих умовин, розсіяний по цілому світі. Все це некорисно відбилося на стані нашої православної церкви. Такий ненормальний стан православної української Церкви глибоким болем наповняє серце кожного українця, що в своїй переважній більшості — активні віруючі. Вороги нашої Церкви вживали і вживають усіх заходів, щоб Церква українського народу не була національно зорґанізована й тому ми ще й досі не маємо свого національного епископату, змушені молитися по чужих церквах.

У православного українського народу на землях, що були досі під Польщею, поволі повстають нові умовини життя, що дають змогу українському народові зорґанізувати свою національну Церкву. Вже починає благословитися на світ. Ми всі глибоко віримо, що на цих землях небаром повстане канонічно зорґанізована українська Православна Церква. А щоб цього легче досягнути, ми, всі як один, мусимо бути міцними й пильними на сторожі своїх церковних справ і мусимо говорити про них одними устами й одним серцем. Українці мусять обєднатися в спільній акції у справі свого найдорожчого — своєї Церкви. Тут у нас не може бути розбиття, не може й бути різних думок.

Українська Церковна Рада у Варшаві постановила собі головним завданням працю над історично-канонічним висвітленням усіх потреб української Церкви й хочемо своїм висвітленням ділитися зі всіма церковними орґанізаціями, що ввійдуть з нею у сестринський звязок.

Прилюдними викладами на теми Української Церкви несимо в маси правдиве знання про нашу Церкву. Глибоко віримо, що український нарід, де б він не проживав, відгукнеться на цей наш заклик і негайно й щиро стане до праці для відродження своєї Української Церкви. Наша справа чиста, правдива й аполітична і ми свято й глибоко віримо, що Бог допоможе нам у нашій важкій праці.

Голова Української Церковної Ради
у Варшаві
Проф. Д-р Іван Огієнко.

З житя української громади у Брні

У столиці Моравії опинилося чимале число українських громадян, що в неодин час і з різних причин, покинули рідний край над Дністром чи над Дніпром, а недавно і над Тисою. Маємо тут колишніх вояків УГА, які в р. 1919 перейшли кордон б. Чехословаччини і працювали тут в робітничій сотні. Є кілька вищих урядовців і судовиків, яких покликано до служби у Брні. Найбільше прибуло вигнанців з Карпатської України по подіях у березні 1939 р., а саме: суддів, урядовців, професорів, народніх учителів і кілька осіб вільних професій. так, що число української громади доходить до 300 осіб з вершком.

Про тутешню громаду мало знають інші земляки. Тимчасом громада, поза журбою за хліб насущний, бере серцем і душею горячу участь в долі і в недолі широкої батьківщини та живе надією на кращу майбутність. Взаємини між членами громади можна назвати задовільними. Люди взагалі між собою згідливі, неминучі ідеольоґічні розходження не викликують глибшого розбрату.

В ряди-годи збираються члени громади в більшім числі з нагоди різних свят. І так цьогорічний Великдень святкували спільно у двох місцях. Тутешня філія УНО зібрала коло 100 душ при спільнім „свяченім", яке поблагословив о. Решетило, б. протоігумен ЧСВВ. Крім того відбулося ще одно спільне свячене в домівці, де ще частина наших земляків, які не могли собі найти іншого приміщення, животіють. Тут зібралося коло 60 душ. Свячене поблагословив православний німецький священик, настоятель каплиці. Зазначити треба, що на одному і другому „свяченім" були ті самі особи, без різниці віроісповідання.

Українська громада помянула теж достойно память національного Пророка. З тією метою склався „Комітет українців м. Брна" і зібрав за короткий час добірні сили, які виконали своє завдання зовсім добре. Академію, що відбулася 11. травня ц. р. започаткував святочною промовою проф. В. Бірчак, про соті роковини появи „Кобзаря" в 1840 р. у Петербурзі. Згадав він про перший вірш Кобзаря „Думи мої, думи, лихо мені з вами". Навязуючи до цього вірша, промовець зясував загально-національні умовини й особисті переживання Поета, які зродили в його душі тривогу за майбутність української нації. Далі промовець схарактеризував літературну діяльність Шевченка, при чому звернув особливу увагу на почуття чести, лицарськости, відповідальности і відваги, якими відзначаються постатті у творах Шевченка і в самого Шевченка. При кінці проф. Бірчак згадав, з якою рівновагою духа переносив наш національний мученик особисте горе, і як в душі Поета це горе уступало місце перед великим горем України, при чому підтримувала його надія-віра у краще майбутнє рідного краю й народу.

На цій академії вперше виступив мішаний хор під управою д-ра В. Франтика у складі 28-ох осіб. Енерґійному диригентові вдалося за неціліх 2 місяці підібрати сили, з якими за той час відбув 15 проб та осягнув значний успіх, якщо зважити, що до того часу істнував лише малий мужеський хор, що не годився до виступу на концерті. Хор відспівав на вступі „Заповіт", опісля: Роздольського „Сонце заходить", Котка „Розрита могила" і народні пісні — здебільша Леонтовича та одну пісню Кошиця. З черги д-р М. Галій віддеклямував „Посланіє", що залишило глибоке враження між приявними, які нагородили його бурхливими оплесками. Він теж приготовив гуртову деклямацію Шевченкового „Кавказу". В молодої п. О. Волощуківної, яка віддеклямувала два псальми Шевченкові, мала наша публика нагоду пізнати небуденний драматичний талан. Вечер мав і матеріяльний успіх з добровільних датків, які підуть на допомогу ученикам української ґімназії в Модржанах (на Чехах). Можна надіятися, що аранжери цього вдатного виступу візьмуться з такою самою енерґією за уладження дальших подібних імпрез. Г.

Інж. МИКОЛА ДЕРЕВЯНКО.

Можемо бути горді з наших старокупецьких традицій

Купецтво, як природня суспільна верства, не могла грати більшої або меншої ролі в історії всіх націй.

Знаємо, що особливо культурна і винятково рухлива частина купецтва, яка провадила закордонну, міжнародню торговлю, яка здобувала нові ринки для своєї держави та обслуговувала їх щораз то інтенсивніше, збагачувала свою державу та зміцнювала її.

Ось хоч би згадати між іншим анґлійську східну кампанію, що підготовила володіння Анґлії в Індії. Велику теж ролю виконав великий німецький ганзейський союз. Роля українського купецтва у часи київської великодержави і Галицько-Волинської держави була винятково велика.

Мусимо зазначити і підкреслити, що **українська держава повстала над Дніпром, торговельним шляхом, що єднав два великі тодішні світи:** Візантію на півдні Европи та Скандинавію і Ґотський беріг німецького моря на півночі. Через Україну йшов теж великий шлях народів з Середньої Азії в Европу. **Впливи українського купецтва**, що тісно стикалось підчас своїх довготревалих виїздів до Візантії з тодішньою висококультурною верствою цієї великодержави, були такі великі, що виявлялись нераз навіть у військових походах. Як відомо один з перших історичних документів у взаєминах з Візантією, що повстав наслідком військового походу князя Олега — був торговельний договір з 907 р. Між Візантією та Україною йшла здебільша купецька політика: Візантія одержувала сирівці, шкіри, віск, мед і невільників, а збувала Україні мануфактуру і біжутерію. Візантія була безоглядна для конкурентів у торговлі. З договору з Візантією з 911 року видно, що українським купцям перед цим договором заборонено було затримуватись довший час у Царгороді. Київські князі були дуже вражливі на обмеження прав своїх купців чужинецькими державами. Історики здогадуються, що київські князі, обороняючи інтереси своїх купців, вже вели таку політику у 860 році, коли їх кораблі станули під Царгородом.

Точніші дані маємо про договори 907 911 років; повний текст договору маємо тільки з 911 року. Оба договори були корисні для наших купців: їм дозволено перебувати на передмістю Царгороду протягом шістьох місяців і торгувати без оплати мита. У договорі сказано теж про право взаємного викупу рабів і полонених. При договорі з 907 року говориться про те, що Візантія мала заплатити данину Русі. Все це доказує, що торговельні справи багато заважували на політиці київських князів. По 911 р. трицять літ наші купці мали великі права у торговельних взаєминах з Візантією, але під кінець вони знову почали відчувати перешкоди. Тому наслідник Олега — Ігор пішов походом у 941 р. на Царгород, але »грецький вогонь«, що не гас у воді, краща військова техніка Візантії взяла гору, Ігор відступив нищучи побережжя Малої Азії, а врешті й тут був розбитий.

Договір 944 р. не дозволяв українцям торгувати дорогими матеріями візантійського виробу.

Треба ще згадати про похід київських княжих військ за Аскольда коло 870 р. над береги Каспійського моря. За Олега теж відбувався похід у 910 р. на Азесбун, але вони як і в 913 р. не були вдатні. Значно успішнішим був похід Ігоря 944 р. над Каспій, до гирла ріки Кури і здовж неї на Закавказзя. Про цей похід знаємо з арабських джерел. Тоді українські війська пішли, щоб промостити шлях для наших купців, що мали свої інтереси не тільки у Візантії і прибалтійських державах, але також у східних магометанських краях. Знаємо, що наші купці їздили аж до далекого Баґдаду; такі шляхи здобувались силою і тактом. Слава вояовничої і могутньої київської держави вможливлювала поширення обсягу української торговлі. Купці частинно самі були вояками, частинно користувались військовою охороною.

Київські князі не тільки кермували державою і вели закордонну політику, але з більшою чи меншою допомогою бояр чи довірених мужів - купців вели закордонну торговлю.

Іван Мартинович.

Український робітничий рух

Український робітничий рух не має своєї писаної історії. Не має історії писаної українцем, національно свідомим, написаної в національному дусі.

Причина цього в тому, що займанці (сусіди: поляки й інші), дбали про те, щоб українське робітництво не було зорґанізоване; що більше вели політику денаціоналізації супроти українського робітництва. Бо робітництво, як меткий та боєвий елемент, що замешкує переважно міста, може спричинити багато клопотів займанницькому режімові. Тому теж займанець старається за всяку ціну унешкідливити робітництво. Одначе не зважаючи на перешкоди і трудноші, українське робітництво вело боротьбу за свої права.

В 1875 році повстає в Одесі, за ініціятивою Євгена Заславського „Южно-Руский Союз Робочих". Це перша організація робітництва на Сході Европи. Цей Союз при дуже меткій орґанізаційній вдачі Заславського поширюється та здобуває симпатії серед робітництва. Не зважаючи на конспіративні форми, число членів Союза доходить до 500 осіб. Союз мав свої гуртки в різних осередках (Ростів н/Д., Миколаїв, і т. д.). Завдання Союзу були: боротьба за покращання умовин життя робітників, допомога у випадках нещасть (Союз мав свою допомогову касу), видавання літератури, а з тим культ.-освітня праця і т. п.

Члени Союзу були дуже здисциплінованi. За зраду істнування Союзу перед московською владою зрадникові грозила найгостріша кара: смерть. Союз вдержував різні звязки зі закордоном та одержував звідси всякого роду літературу.
тіля всякого роду літературу.

в тому часі, коли соціялізм всевладно опановував робітничі маси, була чисто національною, не соціялістичною. І якби ріжні чужі історики не старалися натягнути та доказувати соціялістичний характер орґанізації Заславського, це ніколи їм не вдасться, бо вона такою не була.

Доказом того є: національно-український склад членів Союзу (поміж членами був лише один не-українець); ненависть до всього, що царське; звязки з т. зв. громадівцями, а не соціялістами й т. п.

Російська царська влада скоро зліквідувала Союз. Заславський і товариші важко відпокутували свої смілі почини, але їхні жертви не пішли на марне. На процесі всі члени Союзу держалися дуже гідно, а сам Заславський ні одного слова не промовив. Не зважаючи на цю болючу невдачу, приятелі й співробітники Заславського продовжували почате ним діло. Але царська влада ще строгіше взялася до ліквідації цієї нової загрози. Були ще й опісля спроби орґанізації українського робітництва (Руский Союз Рабочих в Києві) і вони також скоро були зліквідовані й довго на українським робітничім відтинку було тихо. Аж до 1912 р. неможливим було леґальне істнування будької робітничої орґанізації. З вибухом війни знову зліквідовано всі робітничі орґанізації на СУЗ.

По спробах національного орґанізування українського робітництва до голосу прийшли соціялісти на чолі з Миколою Зібером, першим визнавцем марксівської доктрини на українських землях. На ЗУЗ майже не було української робітничої орґанізації національного характеру. Українське робітництво належало здебільша до чужих — ворожих українству — орґанізацій. Хоча українці робітники дуже часто займали в тих чужинних орґанізаціях провідні місця — характер їх дальше був польсько-жидівський.

Вже в 1828 р. повстає „Взаїмна поміч робітників у Львові", де великий відсоток членів творили українці. Ця орґанізація мала характер допомоговий. Перша професійна орґанізація це „Огнище" з 1875 р., орґанізація друкарів.

Дуже скоро почав діяти на ЗУЗ соціялізм. Поляки вели завзято працю над визволенням свойого народу, прикриваючи це фразами братерства й соціялізму. І серед українців не бракувало наївних людей, що повірили в те „братерство й соціялізм". Дійшло до таких дивовижних річей, що українці видавав в польській мові часописи (Осип Данилюк 1875 р.; Чцьонка й Праца). Ці часописи були редаґовані наскрізь у ворожому дусі українській національній справі.

В вісімдесятих роках діяла на ЗУЗ „Галицька партія соціялістів" під проводом поляків з великим числом українських членів.

Серед нашого робітництва провідником був Микола Ганкевич, всеціло захоплений марксівською доктриною. Йому можна приписати те, що українське робітництво не мало своїх власних орґанізацій і мусіло слу-

Бояри — найбільше зближена до князя верства, т. зв. суспільна верхівка, ділилася на три катеґорії людей:

Княжа дружина або бояри-дружинники — були на службі у князя і займали найвищі становища у війську чи в адміністрації, що нерідко тоді обєднувалось. Інколи діставали вони від князя і землю-маєтности. Поміж ними були нерідко варяги, фіни, чехи, тощо.

Близько до них стояли земські бояри — великі земельні власники, стара родова аристократія. Вони нерідко ставали на службу у князя і так звязувались з вищою дружиною князя.

Третя катеґорія бояр були купці і промисловці. Вони провадили закордонну торговлю, продукували і були верствою, що звязувала Україну з дуже заавансованим капіталістичним господарством Візантії.

Як бачимо, більші купці й промисловці, завдяки свому господарському значінню і багатству відограваїли велику провідну ролю серед впливової частини тодішньої суспільности.

Одночасно мусимо особливо підкреслити заслугу українського купецтва у поширенні християнства. Як знаємо з до 911 р. українські купці перебували в Царгороді по кілька місяців, де провадили торговлю на широку мірку, як і в інших грецьких містах на берегах Криму і Тмуторокані — сьогоднішньої Кубані. Тут вони пізнавали християнську віру, оглядали величні византійські церкви, приглядались до величавих церковних богослужень з їхнім обрядом. Про ці враження оповідають у формі чудес — памятки візантійського письменства з тих часів. Треба зазначити, що греки дивились на культурно-молодих наших войовничих предків поган згори, коли писали про них, як полонених чудами святих Юрія Амастридського або Степана Сурожського **»руських напасників«, які охристились після свого побідного походу на Візантію у 860 році та приняли тоді єпископа Русі.**

Також під враженням наглядної переваги християнського культу над поганським і магометанським наші купці, які бачили теж інші нехристиянські краї, пропаґували очевидно згодом цю віру й серед свого окруження перед князем. Навіть у батьківщині »тисячі й одної ночі« в Арабії, серед нетолерантних визнавців Магомета, християни займали упривілеєне становище. Під впливом цього наші купці, як стверджує сучасний арабський ґеограф та історик — щоб їх краще шанували, подавали себе за християн і навіть платили альджізію, поголовний податок, що його складали християни арабам.

Таким чином українські купці частогусто вертались до рідного краю вже християнами і притягали ціле своє окруження до нової віри.

Вже в першій половині X. віку бачимо у Києві на Подолі церкву св. Іллі, а в мировому договорі князя Ігоря з Візантією побіч »нехрещених« виступають »хрещені« і то на першому місці.

Сучасники княжих українських купців добре розуміли їх значіння для держави, недаром їм, а не кому іншому доручав — згідно з переказом з великий князь Володимир їхати по різних краях запізнаватись з вірами.

Українські купці, які піддержували міжнародню торговлю, як тодішня староукраїнська еліта, мали безпереречно величезний вплив на **введення християнства** в Україні та **приєднання своєї держави до родини культурніших християнських народів Европи.** Цих впливів тодішня купецька українська еліта могла осягнути тільки завдяки своїй більшій освіченности і суспільно-творчій енерґії.

Цікавою ще була роля нашого купецтва після татарського розбиття київської великодержави у Галицько-Волинській державі. Тут за часів князів Романа й Данила, коли боярство почало вести окрему політику, часто розкладового для держави характеру, галицько-волинське купецтво і духовенство як і цілий міщанський стан протиставились цьому і спричинюючись до обмеження велитенських прав бояр **зміцнювало владу князя.** Початок українського купецтва, як міського творчого елементу, на більш сучасну европейську мірку, саме у цьому часі Галицько-Волинської держави має свій початок. Міська верства у Галичині безперечно **тоді** зміцнилась збігцями зі сходу, що втікали перед татарами.

жити чужим ідеям. Та всежтаки українська робітнича маса шукала своїх доріг. Під впливом робітничих мас верхівка тодішніх українських соціялістів примушена була видати відозву до робітництва 1896 р., опісля ж видавала робітничий часопис „Робітник", писаний латинкою. Провідники тодішнього робітництва вели таку дволичну гру, що сиділи й в польських й українських проводах.

Зорганізована „Українська Соціял-Демократична Партія" не сповнила якслід свого завдання, бо держачися всецілю засад Маркса, уважала, що треба боротися за вільну Польщу, а опісля змагати за автономію для українців (М. Ганкевич — „Незалежність Польщі").

Польська соціялістична партія вела супроти українського робітництва того роду політику, якої не повстидалася би й ендеція. М. ін. секретар „Окружної Ради Профсоюзів" у Кракові, Жулавський, в цей спосіб „інформував" централю у Відні: українців робітників нема, українці це селяни; для них не виплатиться друкувати якихнебудь друків в їхній мові.— Інший же лідер польських соціялістів, Морачевський, вів таку політику супроти українців на Підкарпаттю заявляючи, що в Бориславі й Дрогобичі нема українців, бо це польські міста. В „Касах хорих" не дозволено працювати українцям, бо це противилося інтересові й кишені польських соціялістів.

Українська робітнича маса всупереч політиці проводу змагала до національної орґанізації. В цілому ряді орґанізацій видвигали робітники домагання друкувати в українській мові часописи, виготовляти друки, виказки і т. п.

Робітнича маса інстинктовно тяготіла до відокремлених українських професійних орґанізацій. На тому тлі дійшло до розламу в УСДП. На IV конґресі в 1911 р. М. Ганкевича з Вітиком і малу ґрупку польонофілів покинула українська робітнича маса. Але це не промовило до його серця. В часі визвольних змагань за державність, соціялісти, що цілі десятки років горлали про братерство й рівність, завзято боронили імперіялістичних зазіхань ворожих українській нації народів. Польські соціялісти з крісами в руках жорстоко добивали українську націю, а наші наївні старики дальше вірили...

По війні прийшов новий дурман... Почалася завзята боротьба за душу українського робітника. Український націоналізм промовив до душі українського робітника. На зазив націоналістичного руху українські робітничі низи відозвалися та сказали своє тверде слово.

Українські робітники свідомі того, що їхня боротьба мусить змагати до здійснення головної мети нації і тоді щойно прийде справедлива розвязка робітничих питань. Бо займанець завжди використовує робітництво для своїх цілей.

Українське робітництво масово кинулося до самоорґанізації (т-во „Сила" у Львові 1936—38 рр). Впродовж двох літ це т-во згуртувало коло 10.000 робітників у Львові й краю. Але польська влада не дозволила рости цій могутній силі. Спочатку не дозволювано на засновування філій в краю, а опісля зліквідовано саму централю у Львові.

Та українське робітництво, що багато вже видало зпоміж себе жертвенних одиниць, раз на завжди стало на службу нації. Українські робітники, навчені досвідом, всюди, де б вони не були кинені долею, змагають до здійснення своїх життєвих інтересів через осягнення найвищого ідеалу нації.

— РУМУНІЯ ЗАБЕЗПЕЧУЄ СВОЇ НАФТОВІ ПОЛЯ. Румунське міністерство військових і внутрішніх справ видали гострі постанови про охорону румунських нафтових піль, до яких зачислено терени верчення біля Плешті Тарґовісте, Кампін та нафтові вивозові порти в Констанці й Джіюрджію не має прав візджати ані переїзджати через них нікий чужинець, яким би то не було комунікаційним засобом.

Німецька офензива та Анґлія

Від історичного дня 10-го травня події котяться лявіною й якщо так далі піде, вона поглотить і забере за собою все, що тільки на своїй дорозі стріне. В того рода положенні було б даремно передсказувати який хід чи оборот візьмуть ті події вже навіть в найближчих годинах. Треба признати, що хіба ніхто не сподівався, що добре й модерно озброєна Голяндія вже по 5 днях скапітулює, щоб лиш своє населення та майно хоронити від заглади.

Тоді, як вже окупація середущої й південної Норвеґії дала Німеччині змогу скоротити дорогу її летунства до Анґлії на половину, то теперішне положення не тільки вможливлює німецькому летунству контролювати Канал, але й завдяки велитенському скороченні віддалення між німецькими операційними базами та Анґлією витворилося таке положення, що найважніші англійські осередки — Льондон, Гарвіч, Норвіч і т. п. вже під самим носом.

Та поминаючи навіть ці прикрі для Анґлії військові вигляди, то нема сумніву, що під господарським оглядом бльокада тепер найдошкульніше відбіється саме на її авторові: на Анґлії. Нині вона відтята вже не тільки від скандинавського ринку й тим самим від балтійського. По втраченні данських сільсько-господарських продуктів, вона тратить тепер ще й голяндські та бельґійські. До того долучується й величезна небезпека переїзду через Канал, що тепер під контролею німецького летунства. Сон Наполеона, відрізати Анґлію від континенту стався дійсністю.

По скандинавських, а з тим і балтійських державах вилучено тепер зі системи анґлійського господарства дві нові держави: Голяндію і Бельґію, що займали в ній одно з перших місць. Голяндія в ряді анґлійських доставців стояла на четвертому місці й подібно як і скандинавські держави постачала Анґлії передусім продукти свого сільського господарства. Брак голяндського масла, кондензованого молока, сира, яєць, мяса і т. д. в найвищому ступні мусить відбитися в Анґлії. Втрата тих доставців і її значіння для анґлійського господарства найшла вже болючий відгук в радієвій заяві анґлійського міністра прохарчування, що вже й так сильні обмеження в харчах будуть ще загострені. І так наприклад пайки масла від 3. червня будуть зменшені з 8 на 4 унцій (себто на 1 ґрам), отже на половину. Дальше заповів значні обмеження в розподілі цукру, солонини й мяса. Що означає для Анґлії втрата голяндських достав, можна пізнати з „Дейлі Мейль", що між іншим стверджує: в році 1938. Анґлія привезла з Голяндії кругло 750.000 сотнарів масла, 550.000 сотнарів шинки і 125.000 сотнарів кондензованого молока, 6 міліонів сотн. яєць, сира й городовини.

В дійсности в останніх роках більшість продуктів голяндського сільського господарства йшла до Анґлії. В році 1939-му з 56.434 тон загального вивозу масла з Голяндії Анґлія дістала 42.369 тон, в порівнанні з 2.335 тон в році 1932. Внаслідок капітуляції Голяндії Анґлія втратила дальших 7% свойого імпорту масла, по страті вже поважного відсотку зі скандинавських країв. Практично Анґлія внаслідок війни з 483.000 тон свого імпорту масла перед війною втратила вже 230.000 тон, отже 48% загального привозу масла й 43% загального запотребування.

Брак голяндського доставця відчує ще більш дошкульно запотребування на солонину. Потім, як солонини не доставлять Анґлії вже ні Польща, ні Данія й тепер ще відпадає Голяндія зі своїми 7% загального англійського імпорту солонини, Анґлія втратила загально 72% свого імпорту беконів. Число, що дуже маркантно ілюструє німецьку протибльокаду.

Брак голяндського кондензованого молока, що саме у війні грає дуже важну ролю як консерви призначені для війська й що його Голяндія доставляла Анґлії 56.000 тон, себто 74% загального анґлійського привозу молока, вдаряє в анґлійську господарську систему не менш сильно, як і недостача для Анґлії голяндського масла й беконів. У Голяндії тратить дальше Анґлія 24% її загального привозу стручкових овочів, що також має величезне значіння для прохарчування війська, дальше 21% загального імпорту картоплі та 11% загального привозу помідорів. Ці цифри виказують виразно тяжке положення Анґлії, що після замкнення для неї скандинавських, балтійських країв і тепер Голяндії та Бельґії є майже цілковито відтята від европейських ринків й ціле своє запотребування на харчі мусить покривати привозом зі своїх заморських доміній, що також завдяки німецьким підводним човнам і літакам не все до Анґлії доходить.

Не менш болючо відчує Анґлія і втрату бельґійського доставця, що подібно як Голяндія своїми сільсько-господарськими продуктами грала поважну ролю в анґлійському промисловому секторі. Бельґія, це країна вугілля й заліза. Правда, видобування в Бельґії майже 30 міліонів тон вугілля річно не звільняло Бельґії від конечности деякі окремі сорти, передусім кокс, привозити, хоча одночасно дуже поважну кількість вугілля вивозила. І так в році 1937 Бельґія 6,17 міліонів тон камінного вугілля й 3,19 міліонів тон коксу привезла й одночасно 6.61 міліонів тон вивезла. Найповажніше місце в промисловості Бельґії займає залізна промисловість, що від 7,0 до 8,0% її загальної продукції були призначені на експорт.

Ліль, Остенда, Іпр і Бриґ

у німецьких руках

= Кватира начальної команди, 29. 5. — Начальна команда німецької армії повідомляє:

Доля французьких армій в Артуа припечатана. Всякий опір у районі на полудне від Ліль зламано. Анґлійська армія окружена німецькими військами в районі Діксмінден, Армантіє, Байель, Берґ, на захід від Дюнкерки стоїть перед остаточною загладою від концентричного німецького наступу. — Над Ізерою й Ізерським каналом, на півночі від Іпр, ворог ставить ще розпучливий опір. Над памятником німецької молоді біля Лянґенмарк, місці геройського бою з 1914 р., повіває німецький воєнний прапор.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА ОСЯГНУЛИ В НАСТУПІ ЗІ СХОДУ Й ЗАХОДУ ЛІЛЬ. САМЕ МСТО ВЖЕ В НІМЕЦЬКИХ РУКАХ. В НАСТУПІ ЗІ ЗАХОДУ ЗАЙНЯТО АРМАНТІЄ. БІЛЯ БАЙЄЛЬ ЙДУТЬ ЩЕ БОЇ. НА СХІД ВІД КАСЕЛЬ ПРОЛОМАНО УКРІПЛЕНІ ФРАНЦУСЬКІ ПРИКОРДОННІ СТАНОВИЩА, ЩО ЇХ ВОРОГ ВІДСТУПАЮЧИ БОРОНИВ І ОСЯГНЕНО БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ КОРДОН. БІЛЯ ВОРМУД ЙДУТЬ БОЇ. — ДЮНКЕРКА Є ПІД ОБСТРІЛОМ НІМЕЦЬКОЇ ВАЖКОЇ АРТИЛЕРІЇ.

Німецьке летунство атакувало 28. травня відступаючі батави всіх родів зброї, скупчення ворожих військ і повзів. Підчас розвідчої акції, біля французько-бельгійського побережжя й над Каналом, ушкоджено важко бомбами три контрторпедовці, два транспортові кораблі і два панцирники. В середущій частині Північного Моря затоплено бомбами один ворожий підводний човен. Німецьким швидкоплавним суднам вдалося, не зважаючи на погану погоду, затопити торпедою біля бельгійської пристані Ніепорт знову один великий ворожий контрторпедовець, що намагався втекти до Англії. НА ПОЛУДНЕВОМУ ФРОНТІ ВІДБИТО ПООДИНОКІ ВИПАДИ ВОРОЖИХ ПІХОТНИХ, ТА ПАНЦИРНИХ ЧАСТИН.

Втрати ворога в повітрі осягнули 28. травня загалом 24 літаки, з чого в повітряних боях зістрілено 16 літаків, протилетунською артилерією 8 літаків. Три німецькі літаки не вернулися. Сотник Мельдерс осягнув 20-ту повітряну перемогу. НА ОСНОВІ ДОКЛАДНИХ ОБЧИСЛЕНЬ НІМЕЦЬКА ПРОТИЛЕТУНСЬКА АРТИЛЕРІЯ ЗІСТРИЛИЛА В ЧАСІ ВІД 16 ДО 25. ТРАВНЯ 265 ВОРОЖИХ ЛІТАКІВ. ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО ЗІСТРІЛЕНИХ ВІД 10. ТРАВНЯ ПРОТИЛЕТУНСЬКОЮ АРТИЛЕРІЮ ЛІТАКІВ ВИНОСИТЬ 607 ЛІТАКІВ. КРІМ ЦЬОГО НІМЕЦЬКА АРТИЛЕРІЯ ЗНИЩИЛА В ТОМУ САМОМУ ЧАСІ 101 ВОРОЖИХ ПОВЗІВ.

В Норвегії ворог одержав вчора численну допомогу у воєнних кораблях, висів на залізничому двірці і вдерся від півночі до Нарвіку. Німецькі летунські війська заатакували місцеві ворожі морські сили. Один більший воєнний корабель поцілила в середину бомба важкого калібру і викликала на ньому пожежу. Бомби поцілили також 3 кружляки, один контрторпедовець і один транспортовий корабель. Німецькі літаки бомбардували також ворожі десанти біля Анкенес.

29. 5. НІМЕЦЬКА НАЧАЛЬНА КОМАНДА ПОВІДОМИЛА ДОДАТКОВО, ЩО В СКОРОМУ НАСТУПІ НА ЗНИЩЕННЯ АНҐЛІЙСЬКОЇ АРМІЇ НІМЕЦЬКІ ВІЙСЬКА РУШИЛИ НАСТУПОМ НА ІПР ТА КЕМЕЛЬ.

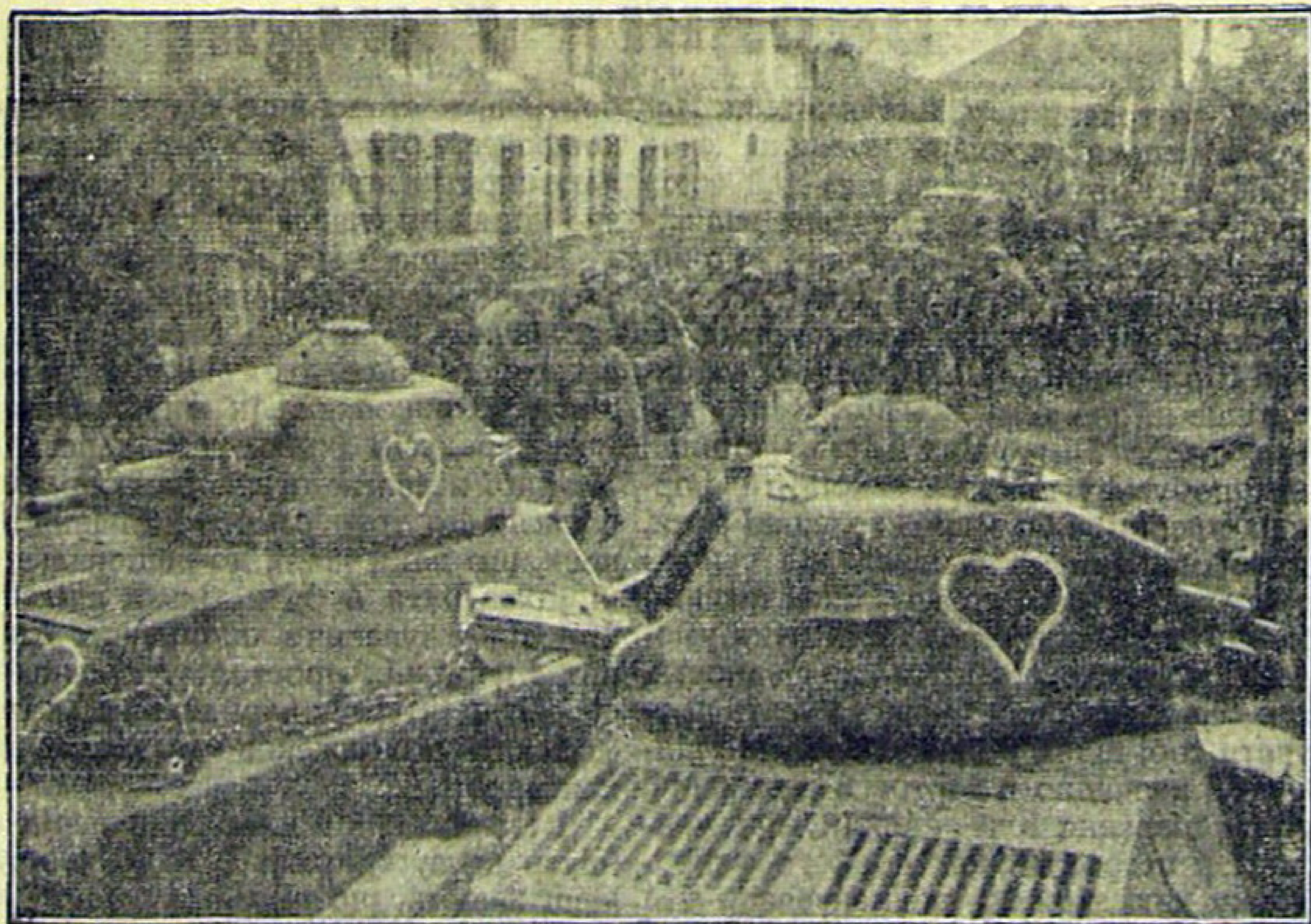
—о—

ФРАНЦУСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ У ПОЛОНІ

Як ми вже подавали, надійний французький генерал, Жіро, призначений на команданта північної армії, по дорозі на нове місце призначення, попав у полон...

З БОЇВ У ПІВНІЧНІЙ ФРАНЦІЇ

Поруч французьких розбитих повзів проходять французькі полонені.

ПЕРЕДАЧА ВИКОННОЇ ВЛАДИ В ГОЛЯНДІЇ Д-РОВІ СЕЙС ІНКВАРТОВІ.

= Амстердам, 30. 5. — Столиця Голяндії Гаґа була місцем святочних маніфестацій з нагоди передачі військової влади в руки ґен. летунства Христіянзена і виконної влади в руки іменованого канцлером Гітлером державного комісаря д-ра Сейс Інкварта. Передачу влади перевів дотеперішній начальний командант збройних сил Голяндії і Бельгії ґен. піхоти фон Фалькенгавзен.

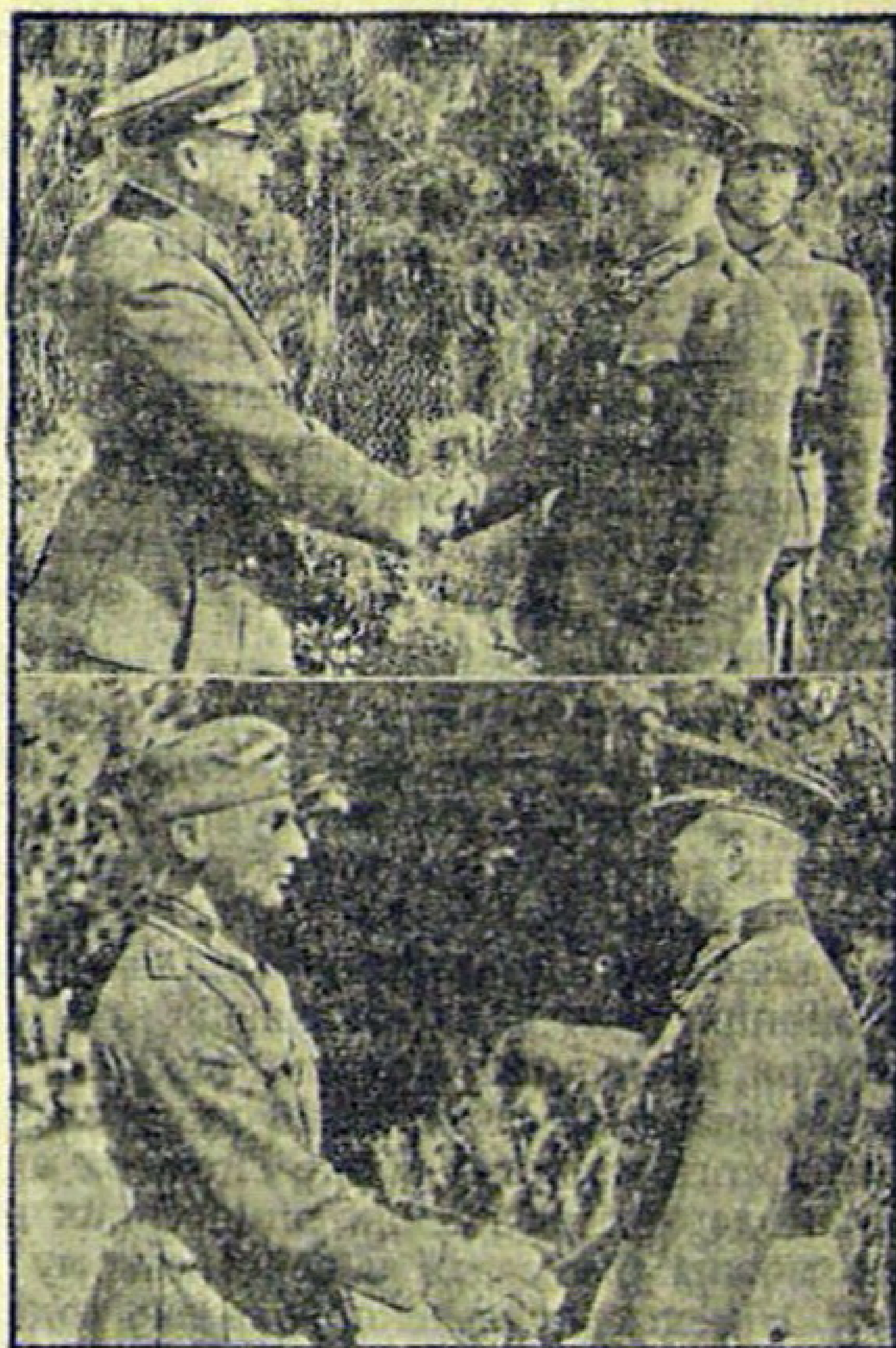
Голяндське населення виявило велике зацікавлення для цієї події. В святі взяли участь численні представники німецької армії, держави і партії, а дальше державні секретарі голяндських міністерств і представники голяндського громадянського життя.

При нагоді перебрання влади державний комісар д-р Сей Інкварт виголосив промову, в якій зясував сучасне положення Голяндії, становище Німеччини і свої завдання. Ми не прийшли тут — говорив д-р Сейс Інкварт — щоби відобрати свободу. Німці не хочуть бути для цієї країни і її громадян імперіялістичною загрозою. — Йшло проте щоб Голяндія не була вжита за платформу для нападу на віру, свободу і життя німецького народу.

Вкінці державний комісар заявив, що німецький уряд зробить всі зусилля, щоби допомогти голяндському народові відбудувати якнайскоріше заподіяні війною шкоди. Тому першою своєю постановою д-р Сейс Інкварт проголосив збірку на »фонд відбудови«.

—о—

ВІДЗНАЧЕННЯ ЗА ХОРОБРІСТЬ

Ґенерал-полковник фон Бравхіч, начальний командант німецьких військ, вітає героїв добуття форту Ебен Емаель, підполк. Мікоша (вгорі) та підстаршину Портштефена (вдолі), відзначених Лицарським Залізним Хрестом.

Роля німецьких піонірів

у теперішній війні

Від ранку 10. травня ц. р. публична опінія є під враженням могутніх і твердих ударів, що їх німецькі збройні сили в тісній співпраці всіх родів зброї завдають союзницькій англійсько-французькій армії. Несподіване передусім блискавичне темпо офензиви, в якому німецькі війська проломили бельгійсько-голяндські укріплення, довели до здачі Голяндії і Бельгії, проломили північне продовження лінії Мажіно й заливаючи своєю масою північно-західню Францію дійшли до побережжя Каналу. Як це було можливе, хоч майже всі дороги були замкнені найновішими технічними запорами, непроглядними панцирними мінами, барикадами, хоч майже всі залізничі й колові мости на численних ріках і каналах, що їх не можн оминути й що їх німці мусіли перейти були висаджені в повітря, хоч могутні укріплення від безчисленних кулеметних починаючи, на велитенських системах, збудованих згідно з найновішою технікою з всяким можливим опанциренням і зі всякими можливими родами зброї замикали не тільки всі дороги й мости, але й взагалі всякі можливі переходи та своїм вогнем панували над цілою територією? Відомо, що цю великанську боротьбу почало могутнє німецьке летунство рішучими і зовсім несподіваними ударами. Але який був би з того успіх, якби за летунством не могли наспіти відділи сухопутніх військ та основну працю летунства завершити й відповідно »скапіталізувати«? І де були б нині війська, звязані зі землею, якби не мали тієї сили й тих боевиків, що поборюючи всі природні й штучні перешкоди, розсаджуючи на дрібні кусники бетон і залізо, не пробивали б їм шляху геть у ворожу країну? Цими боевиками є піоніри (сапери).

Завдання німецьких піонірів інші, всесторонніші ніж завдання піонірів інших військ. Їхня праця не обмежується будовою военних мостів, не говорячи вже про будову залізничих і колових доріг, бо це справа залізничих і шляхових відділів. Німецькі піоніри всіх боевих звязків, це боеві піоніри, це боевики в першій лінії. Їхня традиція давня й славна, їхній дух загартований у вогні світової війни. Початок нинішніх модерних німецьких піонірських відділів можна б сказати у версайському диктаті. Німецьке військо позбавлене тоді всякої модерної зброї накладає на піонірів завдання найти в рамцях дозволу обоборонні засоби передусім проти бронепанцирних і моторизованих відділів. В той спосіб німецькі піоніри шукають і винаходять міни, запальники, але передусім учаться їх відповідно пристосовувати і в обороні перед наступом і в протинаступі.

Недостача летунства й артилерії змушує їх розвивати, удосконалювати і збільшувати легкі засоби перекидування й переправ, створювати відповідні човни, змеханізоані частини мостів, що їх швидко можна на кожній ріці заложити й опісля розібрати та вможливлювати дальші переходи через ріки. Обмежене число війська, себто відсутність людського матеріялу доводить до швидкої моторизації, щоби в цей спосіб швидкістю й поворотністю заступити недостачу людських сил. Крім того дуже основний вишкіл. Підчас усіх осінних військових вправ піоніри закладають та усувають всякі запори, будують і розбирають та переносять мости, обороняють і приступом беруть переправні місця не тільки на ріках, але й в інших трудних теренах. Словом німецькі піоніри стають направду піонірами й працею та боротьбою мостять шляхи свому війську та заступають їх ворожому.

Але й це все не було б мало більшого значіння, якби до влади не був дійшов канц. Гітлер і не привернув загальної військової служби та не розпочав основної відбудови цілої німецької армії. Тепер для піонірів не було вже ніяких перешкод. Їхнє число збільшувалося дуже швидко і то під кожним оглядом відповідно до потреб Німеччини. Завершення їхньої боєздатности і спроможности було вишколення в ломанні панцирів і бетону. Все те ще більше зміцнювало їхню зачіпну силу, а свідомість цієї сили, велитенських матеріяльних засобів і доброго вишколу підняла на непоборні вершини їхню боеву мораль.

Німецькі піоніри нині з повагою признають, що союзники теж мають добрі міни й запальники, що вибухову техніку опановують, але — коли два роблять навіть те саме, це не є те саме. Найкраща зброя не має вартости, як вона не ціляє, найкраща міна є безвартісна, якщо вона в лихому місці заложена, або як її можна швидко найти й унешкідливити. Як ділають німецькі міни, виказують страти й невдачі французів на передпіллю західних укріплень, а де й як вони заложені, ворог ще ні в одному випадку не міг пізнати. За те німецькі піоніри інстинктом і без огляду на втрати все потрапили запори ворожих мін вислідити й унешкідливити. Тепер просто в неоціненний спосіб придається їм вишкіл в мирних часах, але передусім военний досвід у Польщі та досвід з тисячами ворожих і власних мін на передпіллі західних укріплень. Бетонові мури, сталеві стіни, запори з дерев і барикади від їхніх вибухових підкладів розлітаються в порох. Крім того сміливі піонірські передові стежі все успішно находять дорогу, щоб оминути ці запори і перешкоди, як що тільки така дорога існує. В усьому віддає їм неоцінену прислугу летунство.

Вершком всіх подвигів піонірів є їхня боротьба на малу віддаль проти панцирних укріплень. Таке укріплення може розбити або поважно ушкодити тільки добре виміренe артилерійське стрільно. Яке це важке завдання і кільки муніції воно вимагає, це знає кожний артилерист. Німецькі піоніри нині озброені наймодернішими засобами розбивають ці твердині до кількох годин. Це очевидно було б не можливе, якби інші роди зброї, передусім летунство й артилерія їм до цих твердинь не промостили дороги й опісля їх не крили перед ворожим вогнем. Піхота, бронеповзові відділи, піхотна й летунська артилерія, часто самі в обсягу сильного ворожого вогню, помагають піонірам, а ті знову мостять їм дальший шлях до рішального удару в серце ворога.

Битва у Фляндрії програна

= Рим, 30. 5. — »Дейлі Експрес« стверджує, що битву у Фляндрії треба вважати програною. Німецькі війська здобули досі такі успіхи: 1) є панами найважнішого промислового французького району, 2) займають становища незвичайно близькі до англійського побережжя так, що німецькі бомбовики могтимуть відбувати свої налети в супроводі мисливських літаків, 3) німецька артилерія буде панувати над Каналом Ля Манш і доступом до льондонського порту, 4) німці займають незвичайно важливі становища в Норвегії, звідки можуть скріпити бльокаду східніх англійських побереж.

—о—

Молотов не переговорює

= Москва, 30. 5. — Тасс подає такий урядовий комунікат: »З огляду на низку неправдивих та суперечних повідомлень, що появились в англійській пресі про подорож пана Кріпса до Москви Тасс уповноважнена заявити таке:

»У відповідь на пропозицію англійського уряду вислати до Москви пана Кріпса як окремого та надзвичайного представника англійського уряду, народній комісар закордонних справ Молотов, уповноважнив посла Майського в Льондоні подати до відома англійському урядові, що совітський уряд не може прийняти ні пана Кріпса, ні нікого іншого як надзвичайного представника. Якщо англійський уряд хоче дійсно вести торговельні переговори та схоче обмежитися до розмов про неіснуючу зміну у взаеминах між Англією і Совітами то може це зробити через свого посла в Москві пана Сідса, або через когось іншого зі заступників його у Москві, якщо на місце Сідса мала би прийти інша особа«.

Берлін — Рим

Дня 22-го травня ц. р. минув рік, як італійсько-німецька приязнь найшла своє оформлення. Кожному ясно, що цей союз мав велитенське, якщо не рішальне значіння для цілого ходу европейських подій, хоча внові цей союз на політичному обличі Европи, а то й світа ще не завважив. »Дойче Діпльоматіш-Політіше Кореспонденц« пише на цю тему ось що:

Перед роком Німеччина й Італія рішили їхню випробувану приязнь закріпити формальним союзом. Оба відродженні рухи, націонал-соціялізм і фашизм від самого початку здавали собі справу, що таксамо як обі нації прийшли серед однакових умовин свій шлях від розбиття до єдности, таксамо серед подібних умовин мусять промощувати собі шлях у майбутність, що відповідав би значінню й вартости цих націй. До цього пізнання в неостанній мірі причинилося й незрозуміння, що його стрінули з боку тих держав, які панування над багатствами світа вважали лише своїм власним привілеєм й усіми засобами протиставилися справедливим і слушним домаганням Німеччини та Італії. І як обі західні великодержави не відпочивали, щоб увіковічнити при допомозі держав сателітів версайську долю Німеччини, її розбиття й пониження, з подібним завзяттям невечили вони всі права та можливости до добробуту і сили Італії, хоча вона підчас світової війни їм так багато допомогла. Франкобритійське становище підчас абісинського конфлікту було незбитим доказом волі плютократів не допустити Італію подібно як і інших до участи в багатствах цієї землі.

Німеччина й Італія з гірких досвідів витягнула ті самі висновки, що їх обставини насували. І коли вони остаточно переконалися, що західні держави рішили не допустити до виконання їх життєвоважних вимог, передусім їхньої господарської й політичної незалежности, вони прийшли однночасно до того самого пізнання і постанови, що їхній шлях до національної величі може бути й буде тільки спільний. Ясним відмежуванням обопільних національних і народніх просторів усунено на все суперечні інтереси народів римського й германського походження на европейському континенті.

І італійський і німецький нарід спільно йдуть на зустріч своїй майбутности. Обі нації знають, що рішальна година вже вибила, що в ній вони мають не тільки боронити свого існування як великодержави, але теж мають пробити собі отвір до світових потуг. Німеччина вже активно прийняла всіми військовими засобами ту боротьбу, що до неї її змусили західні держави. Італія, що в минулих вісьмох місяцях своєю поставою знівечила деякі пляни й обчислення західніх держав, тепер стоїть готова, щоб виконати кожний приказ свого проводу.

За виховання молоді

Кожна молода одиниця вже змалку повинна виростати в глибокому відчутті свого звязку з громадянством і в свідомості, що її життєвий обовязок не тільки дбати про свою особисту користь й вигоди, але в першу чергу в тому, щоб віддати своє знання і чесний труд у користь життя і розвитку загалу. Треба нам думати не лише про себе, але і про Батьківщину. І коли ці думки будуть гармонізуватися, будуть зливатися зі собою — побачимо, що тоді кожний буде почувати себе щасливим громадянином. — Кожний батько і матір повинні бути свідомі того, що син, чи дочка, це не тільки їх діти ,а й діти своєї нації — майбутні оборонці Батьківщини. Тому головним завданням нашого покоління є виховати молодь на громадянина здатного до найвищої саможертви, коли цього вимагає спільна — вища ціль. — Ціль наша ясна і шляхи до неї прості. Кожний мусить совісно сповнювати свою щоденну працю, підпорядковуючи її вимогам єдиної вищої цілі. Тому ми мусимо виявити своє „я" у всіх ділянках нашого українського життя. Мусимо навчитися глядіти на наше минуле, сучасне й майбутнє життя бистро, чесно й погідно, а до того розумно й послідовно. Треба формуватися з широким поглядом на світ. Бути розумним, характерним, бадьорим, мати цивільну відвагу та карність, бути ввічливим, та бодай дещо чутливим на людські потреби. Самі ж обставини вказують нам що і як треба робити. Тепер саме не повинно бути людей, які б обмежувалися до самостійного - безжурного життя. Кожний мусить докласти всіх зусиль у ту муравлину інтенсивну працю, яка скрізь у кожному селі мусить проявлятися, перед яку ставить нас найвищий інтерес нації. Найвищий час здати собі справу з сьогоднішнього положення, беручи під увагу, що для нас українців це час окремої ваги. Народ свідомий своєї славної минувшини і своєї національної сили, ніколи не пропаде. Та брак освіти — це початок лиха. І тому треба співпрацювати разом. Привчатися до гуртової, згідливої, одноцілої праці. В такій зединеній праці згине цей „архаїчний" тип українця, що звик все тільки критикувати, зникне та нещасна махнівщина. Всі ми браття і сестри як свідомі українці повинні гуртуватися під один прапор, обєднані одною думкою, для добра і щастя. З великою гордістю повинні вступати ми в ряди наших гуртів, та як вірні їх лицарі повинні боротися за добро і щастя народу.

При праці в гуртках молодь набирається свідомости. З усяких святочних імпрез та вистав пізнає наше минуле. Сцена для культурного народу є великою цінністю, що має незвичайне моральне, культурне і громадянське значіння. Сцена дає ширшим масам все те, що придбало життя, наука і знання. Такі суто українські вистави залишають по собі дуже памятні та милі спомини. Цей чисто український дух, що провіває зі сцени, дає доказ найкращого свідоцтва нашої духової й культурної єдности. Тут саме на сцені пізнається помилки й заслуги провідних людей та гуртів. Тут вчимося глядіти ясно й погідно на наше минуле, сучасне й майбутнє життя. Тут у спільності з товариством, привчаємося до гуртової, згідливої громадянської праці.

Таким саме першим обявом пробудження і живішого розвитку українського народнього життя в селі Красівці, холмського повіту, є основання „Ам. Гуртка", який під проводом учителя Гробельського Ярослава, дав уже декілька вистав, зайнявся уладженням Шевченківського свята. В останнє приготовив „Гурток" драму „Хмара", виставлену в першу неділю по Великодніх Святах. — Дуже важним є також оснування „Рідної Хати", як того заборола для освіти та зросту національної свідомости. І так усі свідомі українці це браття і сестри, повинні гуртуватися та єднатися, знаючи, що тільки зединена праця дає добрі жнива

Свячене у Сідльцях

Сідлецький Український Допомоговий Комітет засновано щойно перед трьома місяцями, але за той короткий час розвинув він доволі живу діяльність. В самому місті є мало українців і то майже виключно заточенців, зате Комітет гуртує і несе поміч — як матеріяльну, так і моральну — всім українцям у повіті. За Польщі жили ми серед чужого моря, серед неприхильних умовин, доволі часто навіть під доглядом поліції; щойно за німецької влади почали ми вести зорганізовану, плянову працю. Тимбільше, що в тутешньому повіті, у східній і полудневій його частині зачинається українська, етнографічна територія, отже доволі часто приходиться нашому Комітетові рятувати українських селян з Підляшшя перед польськими недобитками, інтервеніючи у німецької влади. Головою сідлецького Комітету й справжнім його опікуном є м-р Корнило Кушнірчук, посадник Сідльця.

Коли йде про культурно - освітню акцію нашого Комітету, то вона розвинена у двох напрямках: на відчитовому й пропагандивному відтинку. Секретарка Комітету проф. Д. Горняткевич веде курси німецької мови; відбуваються також часті реферати на суспільні й мистецькі теми, а крім того Комітет докладає багато зусиль, щоб зацікавити німців здобутками української культури.

Найважнішою подією у житті сідлецького Укр. Комітету було свячене, влаштоване в перший день цьогорічного Великодня. Рано цього дня відбулася тут греко-кат. Служба Божа, яку відправив о. ігум. Пушкарський ЧСВВ. з Варшави. Відтак у просторій домівці Комітету, прибраній килимами й образами, зібралося 70 осіб, місцевих громадян, запрошених гостей з провінції та представників німецьких урядів, отже команди міста, уряду праці й пошти. Після посвячення промовив до приявних о. ігум. Пушкарський, загріваючи всіх до віри й витревалости у наших релігійних і національних стремліннях. Зворушливі, щирі слова нашого рідного гостя зробили сильне враження.

Само свячене, завдяки дбайливості й жертвенності нашого посадника п. Кушнірука, проминуло серед справді гарного настрою. Гостинний голова нашого Комітету доклав усіх зусиль, щоби свято випало якнайкраще, а приявні гості — особливо німці, — винесли корисне враження про нашу культуру вартість — як нації. При столі повитав німецьких гостей (у німецькій мові) м-р Кушнірук, підносячи оклик на честь Фірера, після чого відповів йому представник староства. Відтак дир. торговельної школи Осип Голинський підніс заслуги нашого духовенства для української культури й вніс тоаст у честь Митрополита Кир Андрея. Велике враження зробили на всіх гарні дитячі деклямації, а саме О. Федівної, яка виголосила зі зрозумінням вірш Б. Лепкого »Голос надії«, відтак аж до сліз зворушила присутніх Аня Глібовицька другим віршом Б. Лепкого »У мене був коханий, рідний край«; опісля С. Глібовицька віддеклямувала вірш »Перші крашанки«, а Ромчик Щудлюк »Розриту могилу« Т. Шевченка. В перервах співав хор під орудою п. Казанівського.

В окремій вітрині стояли на салі найкращі гуцульські й сокальські (І. Білянської) писанки, що звертали увагу головно німецьких гостей, про них інформували зацікавлених члени Комітету, звертаючи водночас увагу на інші здобутки українського народнього мистецтва. Ціле свято проминуло серед щирого, гарного настрою й лишило по собі тривалий спомин серед усіх учасників. Є надія, що сідлецький Комітет не спічне й використає знову якусь найближчу нагоду до ширення пропаганди серед чужинців та скріплення патріотичних почувань серед наших заточенців, які так дуже потребують рідного слова й моральної піддержки.

Засіваймо здорове зерно

В повіті горлицькому є село Снітниця. Село невеличке, бо має 800 душ мешканців, але цікаве з багатьма сторінками свого життя. У Снітниці є аж три парохіяльні уряди: православний, греко-католицький і римо-католицький. Перші два мають приблизно по половині вірних парохіян, а може з невеличкою перевагою православних. За те римо-католиків у Снітниці ледви 18 (вісімнадцять) душ. Ці римо-католики — це кольоністи. Сама Снітниця є доволі свідома, а довкруги теж самі українські села. В 1939 р. старанням надлісничого Штібера — польського дзялача на снітницькому терені — засновано римо-католицьку парохію. В короткому часі приїхав польський ксьондз, щоб швидко придбати вірних римо-католиків. Одного дня надлісничий заявив, що працю в надлісництві і в лісах одержать лише римо-католики і поляки. Та війна перешкодила »дзялачам« перевести в життя денаціоналізаційні пляни. Вони втікли, а коли вернулися, то їхні місця були вже обсаджені нашими людьми; залишився тільки ксьондз і кілька вірних, які ніяк не хотять з Снітниці відійти.

Снітницька молодь доволі свідома й бере дуже активну участь у культурному житті села. В 1930 р. засновано кружок »Сільський Господар«, який дуже гарно став розвиватися і проявляв інтенсивну працю. При кружку створено аматорський гурток. У короткому часі бібліотека »Сільського Господаря« начислювала до двісті томів українських книжок.Та не довго снітничани тішилися тим усім. Уже в 1935 р. повітове староство відібрало статут кружка, а поліція перепровадила ревізію та арештували одного чоловіка.

Від 1936 р. у Снітниці почалася знову москвофільська кириня.

Щойно по війні Снітниця струсила з себе налети чужих впливів. З хвилиною приходу українського учителя Мирослава Гижі, життя в селі поплило іншим руслом. Завдяки його старанню повстала в селі коопратива, яка вже має 105 членів, в цьому 15 жінок, та є надія, що небаром усі жінки стануть членками кооперативи. Цієї весни учитель влаштував у школі свято Т. Шевченка. Свято розпочато відспіванням »Заповіту«. Реферат на тему »Життя і творчість Тараса Шевченка« відчитала учителька Надія Гижа. Дальші точки програми були: шкільний хор відспівав низку народніх пісень та деклямації дітей. Останньою точкою програми була сцена в двох відслонах »Тарас дитина«. Свято закінчено відспіванням національного гимну. Опрацювання і виконання програми було старанне і гарне, зокрема шкільний хор заслуговує на похвалу. Гарно вийшла сцена, де замість сиротини (пісня) перед очами зявляється люба мати, що колише дитину, а на горі вже »Січ іде« — перериває колисанку військовий ритм »Ой там на горі«, нарешті лунає бадьоресильне »Ми гайдамаки,« — пробиваються інтонації гордости, певности, а навіть і погрози.

Коли з переповненої салі зібрані гості стали розходитися до учителя підійшов один місцевий господар і зі зворушенням промовив: »Пане, дякую!« Оцей, під впливом спогадів, відрух говорить усім виразно, що відчуває лемко-українець, що він любить та про що мріє!...

З життя У.Т.Г.І.

Дня 12. травня ц. р. в Подебрадах відбулися Загальні Збори Спілки Професорів Української Господарської Академії. У Президію Спілки та в Дирекцію Українського Технічно-Господарського Інституту вибрано головою Спілки та Директором УТГІ професора інжинера Л. Фролова; заступником лектора В. Сапіцького, секретарем — лектора інж. М. Сочинського; деканом Агрономічного Відділу — проф. С. Комарецького та деканом Економічно-Кооперативного відділу і Високої Школи Політичних Наук — проф. М. Добриловського.

Інститут докінчив друком підручник проф. Фролова — Технологія палива та його ж — Технологія води і надрукував лекції 22—24 Математики доц. інж. О. Коваленка, 7 лекцію Машинознавства інж. О. Антипова (водяні рушії), 4-5 лекції Техніки друку ред. П. Зленка (редакційно-видавничий процес) та 23 лекцію Історії Української Культури проф. В. Антоновича (українська гравюра).

Спішім усі до Лопінки

Маленьке гірське село Лопінка біля Балигороду, вбоге під матеріяльним оглядом, але замітне тим, що має стареньку церковцю, муровану з нетесаного каміння, а в ній чудотворний образ Матери Божої. Вже від 1750 р. наш нарід, замешкалий на узбіччях Карпат і на Підкарпаттю тричі до року спішив до Лопінки, до Божої Матінки, шукати в Неї помочі, потіхи й розради у свому особистому і національному горю. Тут знаходив він джерело, з якого черпав свіжі сили до боротьби за кращу свою долю, тут ставився його релігійний і національний характер та гартувалося його завзяття в обороні своїх прав, своєї віри, обряду і народности. За панування шляхетської Польщі зустрічало це відпустове місце численні перешкоди. Доходило до того, що місцевих священиків карали великими адміністраційними карами чи то за проповіди, чи за поставлення Ювилейного Хреста на памятку Хрещення України. Тепер наш нарід відітхнув і може свобідно молитися. Тому спішім усі до Лопінки, до чудотворної Ікони Богоматері, де вимолимо у Пречистої те, чого так усі бажаємо. Цього року перший відпуст відбудеться у день Вознесення, 6-го червня ц. р. Одночасно у цьому дні скінчиться свята місія, що починається 2-го червня. Другий відпуст відбудеться 15 липня, третій 27. вересня ц. р.

Ванівчани берімся до прац

Село Ванівка, п. Коросно, виглядає зі зовні дуже багате, бо доми вкриті бляхою і дахівкою. Є теж муровані доми. В селі є величава мурована церква, одноповерховий Народний Дім, громадський дім, в якому приміщені: кооператива, читальня, ну й театральна саля. Треба згадати, що у Ванівці є копальня нафти, з чого багато селян має чималі приходи з т зв. брутта. Правда, за польського панування наших робітників не приймали до праці. Треба було змінити метрику, щоб п. »керовнік« Дудек змилосердився над недолею українського безробітного. Національна свідомість у селі мала. Ворожа нам пропаганда й кириня »господинів« накоїли чимало лиха. Національне життя не представляє повної сили громадян.

Праці є дуже багато в усіх істнуючих установах. Тож пора, щоб ванівчани обєдналися і взялися до праці. Доволі натерпілися селяни від чужих, тож тепер, коли можна свобідніше віддихати, треба закинути роздори, свари, поділ на »руський« й українець, а всі разом робити національну працю. Наш зовнішній вигляд, (хати, панські тандитні одяги) не відповідає внутрішній національній свідомості села. Тож нумо до праці.

Медицина і здоровля.

Дбаймо про зуби

В людському тілі немає частин менше або більше важних. Всі є однаково потрібні, всі творять одну нероздільну цілість і як занедбати хочби одну з них, тоді відбивається це на цілому організмі. Отже щоб людина була здоровою потрібні і здорові легені, серце чи нирки, і здорові зуби. Різниця лише в тому — що легені, серце чи нирки закриті глибоко в нутрі тіла, а зуби раз-у-раз мають нагоду зустрічатися зі шкідливими впливами зі зовні. Проте більшість людей замість подбати про зуби — піклується ними менше ніж кожною іншою частиною свого тіла. Н. пр. нікому не прийде навіть на гадку свідомо лити гарячу воду на шкуру — за те кількож то людей пє надто гаряче молоко чи чай. А для зубів цеж те саме, що для скіри полиття гарячою водою. — Нікому й на гадку не прийде виходити зимою із гарячої хати на зимне повітря не вдягнувшись добре, — щоб не перестудитись. А цяж сама людина може пити на зміну гаряче молоко й зимну воду, так начеб це на зуби зовсім не ділало.

Правда — як зуби хворіють то не проявляють того так як кожна інша частина тіла. Не викликують гарячки, не примушують людини класитися до ліжка і тому нездорових зубів не вважається навіть недугою. Щойно треба, щоб аж зуб став боліти, тоді йдеться до зубного лікаря.

Тимчасом хворий зуб, так само як хворий шлунок чи серце, викликує зміни в цілому людському тілі, нераз в частинах, що лежать доволі далеко від рота. Візьмімо на те хочби кілька прикладів:

Мусимо собі здати справу з того, що травлення того, що ми зїмо, не починається аж в шлунку, а ще в роті. Щоби шлунок міг добре працювати мусимо в устах нашу їжу добре погризти й докладно вимішати зі слиною. Слина має в собі деякі т. зв. ферменти, що вже в роті та в стравоході приготовляють їжу до тих перемін, що їх вона мусить пройти в шлунку та кишках. Чим довше й краще погриземо їжу в устах, тим краще й лекше травитиме шлунок. А як ми чи то з приводу хворих зубів чи то тому, що зубів маємо за мало, бо вони були спорохнявілі й ми мусіли їх повиривати — не можемо їжі достаточно погризти, тоді вона дістається до шлунка в надто великих і не підготованих кусниках. Шлунок тоді або мусить травити надто довго, або не може стравити як треба. Коли б такий стан вдержувався довше, тоді можуть у шлунку прийти такі зміни, що їх звемо: нежити шлунка, себто кажучи просто — шлунок захворіє.

Або інший приклад. Зуб починає псуватися. Витворюється мала дірка. Ні воно болить, ні заваджає, ні перешкоджує гризти, — здавалось би що годі непокоїтись. Та воно так не є. В отій маленькій, нібито нешкідливій дірці громадиться велика кількість бактерій. Вони опісля можуть дістатися або до щоки й викликати запалення окістної, або до крови, а з нею до різних частин тіла, що лежать нераз таки доволі далеко від хворого зуба. І нераз усякі далеко вже поважніші недуги як пр. боляк шлунка, запалення суглобів, гостре чи проволочне запалення нирок, хиба серця, мають свою причину в... х о р о м у з у б і.

Вже ці два приміри повинні хіба вистарчити на доказ, що зубами слід піклуватися може навіть більше ніж кожньою іншою частиною тіла.

Як це перевести?

1) По змозі після кожної їди докладно виполоскати водою рот. До води можна додати дрібку кухонної соли.

Як після їди залишаються в роті частинки їжі, то вони під впливом слини розкладаються й виділюють зі себе орґанічні кислоти, що розмякчують зубну склицю. В такому ослабленному місці осідають бактерії й зуб починає порохнявіти.

2) Двічі денно, ранком вичистити зуби щіточкою й т. зв. пастою чи порошком до зубів. Завданням такого чищення є усунути всі частинки їжі, що могли ще задержатися між зубами. Порошок чи пасту слід купувати готовими, а не робити їх самому.

3) Як зуби починають »псуватися«, негайно піти до зубного лікаря. Треба памятати, що чим менша дірка в зубі, тим лекше її запльомбувати. Як зуб раз пічне порохнявіти, то сам зі себе ніколи не перестане, тільки буде псуватися що раз дальше, аж доки не треба буде його вирвати. А краще мати власні зуби, хоч пльомбовані, ніж не мати ніяких.

4) Велику вагу слід прикладати до піклування молочних зубів у дітей. На місце молочних зубів прийдуть зуби постійні, а вони не будуть здоровими, якщо не були здоровими їх попередники.

М. К-нч.

Недуги це не припадок

По старих лицарських романах читаємо нераз про те, як то невдячний коханець покинув свою любку; — вона попадає в розпуку, сумує, блідне, тратить апетит і на кінець дістає погану »нервову гарячку«, і тільки з трудом приходить до себе, — або й ні.

Сьогодні ми ту »нервову гарячку« назвалиб просто „typhus abdominalis" (черевний тиф), винувати за неї будемо тільки бацилів Еберт — Коха — а до романтичної історії молодої дівчини радше не привязували б у дошукуванні причин недуги великої ваги. — А все ж таки ця романтична історія грає хто зна чи не головну ролю; бо бацилі тифу, що в тодішніх негіґієнічних умовинах були мабуть чи ще не більше поширені ніж сьогодні змогли щойно на тлі психічної депресії дівчини зломати відпорність її організму. — І так хто зна чи старе, сентиментальне повіря, річ ясна поруч із великими недостачами; не схоплює причини недуги саме правильно. Бо модерна наука погодилася б подискутувати над тими справами — і признати психічному станові хорого дещо більше значіння для повстання недуги.

Недуги не викликує ніколи тільки одна одинока причина; щойно мусить співділати ціла низка усяких умовин, щоби людина захворіла. Поруч із хоробутворчими чинниками, що діють зі зовні, грає велику ролю внутрішна, дідична, психофізична конструкція — а дальше ще те все, що та людина уявляє собою з хвилиною вибуху недуги: цілий її стан.

Так пише нпр. проф. Курціюс: паморочки (delirium) приходять тільки у 20 відсотків людей хворих на запалення легенів. Діється це тому, що поруч зі затроєнням, що його спричинюють бактерії, поруч із гарячкою (не вчисляючи вже інших, зовнішніх причин) мусить бути у хворого ще певна психопатична диспозиція. Так то, щоби виступив і розвинувся кожний, хочби тільки називчайніший обяв недуги, мусить співділати ціла низка усіх умовин.

В тому насвітленні недуга не є для людини нічим »чужим«; навпаки для того що хворіє має деякий зовсім тісний звязок із цілим його життям. Тому й сьогодні прямуємо до того, щоби крім обективної діяґнози, шукати в кожнього хворого ще й за »субективним« — та ставити ще й »індівідуальну діяґнозу«. — Сам факт що хтось хворіє на запалення легенів, хибу серця чи боляка шлунка не завсіди має вирішне значіння на вибір методи лікування. Далеко важнішим є відповісти собі на питання — хто це хворіє?...

Всім мабуть відомо, що красуха (шкарлятина) в дорослої людини є дуже небезпечною. — А чому воно так? — Тому, що проблему можна деколи значно краще розвязати беручи під увагу звязок недуги з цілим життям людини, а головно з її психічними переживаннями, ніж на підставі серольоґічних та біольоґічних міркувань над відпорністю (іммунітетом). Розгляньмо хочаби такий випадок: Молода дівчина, студентка медицини, переживає сильні душевні схвилювання; одночасно довідується, що її молодша сестричка захворіла на красуху. Вона сама ще дитиною красуху перебула, тому їде, щоби хворою піклуватися. Підчас недуги сестрички занедбує всі середники обережности, цілує дитину і не відступає від неї ні на крок. — Дитина виздоровлює, студентка дістає красуху. Лікував її відомий лікар; не занедбав нічого, аж до переливу (трансфузії) крови включно — але без успіху. Вона померла. (д. б.)

Еміль Лютц.

Чи знаєте:

... що наркозу при хірургічних операціях впроваджено щойно в роках 1846/47. До того часу всі операції відбувалися менше або більше »на живо«.

...що охоронне щіплення проти віспи знали в Китаю вже в XI в. після Хр. В Европі розповсюдив його щойно під кінець XVIII ст. анґлійський лікар Едвард Еннер.

... що кліщів при переводженні важких породів вживали вже в XVI в. Винайшов їх один із родини Чемберленів в Анґлії. — Продовж 4 поколінь були вони таємницею бережено в рідні і щойно на початку XVII дійшли до загального відома.

...що перший раз людині впорскнено щіплянку проти скаженини 6. 7. 1885 року. До того часу як кого покусав скажений пес, то це був для даної людини певний присуд смерти. Рятунку не було ніякого. Смерть приходила серед страшних мук. — Щойно завдяки працям Люї Пастера можемо тепер людей хворих на скаженину ратувати.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР

ЧЕРВЕНЬ:

1. Субота — Патрикія
2. Неділя — 5 сліп. Таламея
3. Понеділок — Константина й Ол.

»ЧАЙНИЙ ВЕЧІР« з участю світової слави співака Зенона Дольницького влаштовує в неділю 2. червня ц. р. Жінока Секція при т-ві »Просвіта« у Кракові в домівці »Просвіти« Ринок 12/II. Початок в год. 6-ій вечором. Гостям раді.

ПРИГАДУЄМО, що від 14. травня ц. р. Редакція нашого часопису перенеслася з домівки при вул. Кармелітській ч. 34/II на вул. Ожешкової ч. 7/II, до будинку, де приміщується друкарня Видавництва. При вул. Кармелітській ч. 34/II залишилася дальше Адміністрація часопису та Дирекція Видавництва і туди слід надсилати всю кореспонденцію у справі передплати часописів, закупу книжок і т. д., а також слати гроші переказами за часописи та книжки. До Редакції при вул. Ожешкової ч. 7/II просимо надсилати лише редакційні матеріяли, а саме статті і дописи.

ПОДАЄМО ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ, фармацевтів, лікарів ветеринарії та дипльомамованих піклувальниць хворих, які живуть на території Ґенерал-Ґубернаторства, що в днях 16. і 17. червня 1940 р. відбудуться орґанізаційні збори лікарів і споріднених професій у Кракові. Прохаємо зацікавлених узяти якнайчисленнишу участь. У справах зборів слід звертатися до канцелярії з'їздового бюра, Краків, вул. Шляк 11/II (д-р І. Лемішка). — За ініціятивно-орґанізаційний Комітет: Д-р ЛЕМІШКА і Д-р В. ВРЕЦЬОНА.

— ОБЕРЕЖНО ЗІ СТРІЛЬНАМИ! Густо-часто трапляються випадки, що молоді хлопці, а то й малі діти знаходять у полі різні стрільна, ґранати, тощо, та їх намагаються розібрати. Очевидно, що з того приводу бувають нещасливі випадки. Нема дня, щоб не було повідомлень, що тут-і-там згинуло 10 і більше дітей від ґранати, яку вони знайшли і нею бавилися. Тож слід нашим батькам повчати своїх дітей, щоб рішуче не бавилися знайденою у полі, в городі чи денебудь ґранатою, стрільном, то що, але віддавали це все військовій німецькій владі.

— ТРАҐІЧНИЙ БІЙ З БАНДИТАМИ У ВАРШАВІ. До одного дому у Варшаві прийшли два поліціянти і разом зі сторожем увійшли до мешкання двох знаних злодіїв, щоб їх арештувати. Та злодії з місця засипали поліціянтів револьверовими стрілами, заки ще поліціянти витягнули свої револьвери. Один поліціянт згинув на місці, сторож у лікарні, другий поліціянт важко поранений. Тому, що злодії повтікали — поліція арештувала власника злодійської кривки, а на злодіїв почала облаву.

— ДВОМОВНІ НАЗВИ ВУЛИЦЬ У ВАРШАВІ. Начальник варшавської области на м. Варшаву наказав виписати назви вулиць, площ і парків у Варшаві побіч польської також в німецькій мові. Тому побіч польських появилися вже німецькі таблички. Одночасно перемінено назви вулиць: Фоша, Собеського, Конопніцької і Красінського.

— СТРАШНА ЗАЛІЗНИЧА КАТАСТРОФА В АРҐЕНТИНІ. Недалеко місцевости Баґія Брання в провінції Буенос Айрес трапилася страшна залізнича катастрофа, а саме поспішний поїзд зударився з особовим. 6 ваґонів вискочило з рейок. 30 осіб згинуло, багато ранених.

— ТРАВНЕВИЙ СНІГ У МОСКВІ впав минулої пятниці, що викликало велике враження між населенням у совітській столиці. Це явище приписують зимній хвилі повітря, яка від кількох днів проходить понад середущими теренами Совітів.

Збирайте лікувальні і промислові ростини

Щоб запевнити Німеччині достаточну кількість краевих лікувальних та промислових ростин, оминаючи потребу спроваджування їх із закордону і тимсамим зробити Німеччину в тій ділянці незалежною від закордону — видало німецьке міністерство освіти т. зв. »Райхсміністеріюм фір Вісеншафт, Ерціґунґ унд Фольксбільдунґ«, в останніх кількох роках цілий ряд доручень щодо збірки лікувальних та промислових ростин учнями народніх, середних й висших шкіл у Німеччині. Йде тут про збирання у Німеччині около сто усяких лікувальних та промислових ростин у різних полосах, а саме таких, що в даній полосі краю виступають громадно.

Подаємо завваги **як наладнати збірку лікувальних та промислових ростин у школі**, бо теж наші школи на Лемківщині, Холмщині і т. п. можуть таку збірку переводити й збувати призбирані ростини в Німеччині.

Збірку лікувальних й промислових ростин у школі, при допомозі шкільної дітвори, можна наладнати спільним збиранням напр. цілими клясами під проводом учителя, або як самостійну одиночну збірку поодиноких учеників, що приносили би ці ростини до школи.

Спершу можна би збирати лікувальні та промислові ростини цілими клясами раз у тиждень, в якесь погідне пополудне з тим, щоби ця збірка не відривала дітей від науки. Збірка під проводом учителя повинна тривати не довше як дві години. Діти повинні збирати десь у полі, на сіножаті чи краю ліса, лише одну-дві ростини. Їх треба повчити на кількох зірваних ростинах, як саме ця ростина виглядає, та яку її часть і збирати, пояснивши притому, що за примінення має ця ростина в лікуванні чи в промислі. Кожна дитина нехай збирає дану ростину спершу в принесений зі собою кошичок, картонову коробку чи паперову торбинку і з них хай час до часу висипає у збірний кіш чи мішок. Та учитель повинен переглянути ці призбирані кожною дитиною ростини, заки вкине їх у спільний кіш, переконуючись — чи вони чисті, щоб не було поміж ними якогось хабазя, трави і загалом інших ростин, а навіть цих самих, але зіпсутих і пересохлих. Щоби учитель міг це все докладно й скоро переглянути, треба, щоб кожна дитина висипала зібрані ростини на картон, що учитель повинен його мати все під рукою. Після збірки дітвора повинна вернутись до школи, щоб там ці всі зібрані ростини виложити до сушення.

часть дітей у збірці повинна бути добровільна. Ніяку дитину не треба до цього змушувати. Учасниками збірки не може бути більше як сорок дітей.

Діти не повинні збирати на перегони: хто більше... Бо не в кількости, лише в якости вага збірки.

Збірку треба продовжувати і підчас шкільних ферій. Відбувати збірку найкраще одного й того самого пополудня в тижні. Коли діти мають більше вільного часу, напр. в часі ферій, можна збирати два, три рази в тижні.

Така збірка приносить ще й інші користі: як діти на вільному повітрі, це здорово для них. Вони набирають оглади, зживаються в гурті на прогульці. Учитель повинен при цій нагоді звертати окрему увагу дітворі на красу піль, лісів, рік, та гір. Це підсилює їхню уяву і любов до рідного краю.

Буває, що часами через ціле літо не має змоги переводити такої спільної збірки. Треба толі, щоб одного передполудня учитель заповів дітям, що сьогодні пополудня кожне повинно зібрати певну кількість такої то лікувальної чи промислової ростини. Віддати ці ростини, якщо в тому дні є погода, повинні діти цього самого дня вечором, а якщо вечором бувби дощ, то на другий день рано, але перед наукою в часі перерв, або після науки. Притому перед кожною такою поодинокою збіркою треба докладно дітей повчити на принесених до школи кількох ростинах, як саме ця ростина виглядає, яку її часть і як збирати та дочого її вживається в лікуванні чи промислі. Добре булоб, щоб діти всі ці завваги записали собі в окремих зшитках.

Перед спільною чи поодиночною збіркою треба пригадати дітям, як збірається ростини.

Таксамо треба перестерігати, дітей, щоб не збірали листя, пучів і квітів з високих дерев напр. квітів липи, а зокрема і тих лікувальних ростин, що є трійливі.

В німецьких школах виявилось, що шкільну молодь можна не лише заохитити до збірки лікувальних й промислових ростин, а то й захопити. Прим. із мінхенського часопису »Ді Дойтше Гайльпфлянце«, можна дізнатись, що багато шкіл в Німеччині зі збірки лікувальних й промислових ростин, має чималі прибутки. Не слід забувати і про велику меральну користь з такої збірки. При нагоді такої збірки, учні вчаться як не можна краще, бо практично, ростинознавства, довідуються, яку цінність має ця ростина, вчаться любити природу й пізнають красу рідного краю та вчаться його любити.

Щоби і батьки зозуміли ціль та вагу таких збірок і заохочували своїх дітей до цього, треба уладити для старших громадян села чи містечка, два,три окремі виклади про ціль і завдання збірки ростин з поясненням, яку саме користь має з такої збірки школа, та шкільні діти.

І. Ч.

—o—

*) »Краківські Вісті« чч. 34 і 40.

Короткі вістки

—ВІЛЬГЕЛЬМ, КНЯЗЬ ПРУСІЇ, ЗГИНУВ. Князь Вільгельм, найстарший син колишнього німецького престолонаслідника помер 26. травня ц. р. в одній полевій лікарні внаслідок важких ран, які одержав на фронті в дні 13. травня ц. р. Князь Вільгельм був поручником і командантом сотні одного піхотного полку. Похорон відбудеться в Почдамі. В ньому візьме участь родина Гогенцоллернів, що понесла вже другу втрату в цій війні. ні. У війні в Польщі згинув один син князя Оскара.

= МІН. ДАРРЕ ЗАПРОШЕНИЙ ДО РИМУ. Німецький міністр хліборобства Дарре виїде 6. червня ц р. на запрошення італійського міністра хліборобства Тасінарі до Риму, щоб перевести розмови про затіснення господарської співпраці між державами осі.

=АМЕРИКАНСЬКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ В ЛІЗБОНІ. Для охорони американських інтересів прибули до Лізбони американські воєнні кораблі, а саме 10.000 тоновий кружляк »Вінценес« і два контрторпедовці. Американські воєнні лораблі мають конвоювати до Америки пасажирські кораблі, що заберуть з Европи американських громадян.

= АНҐЛІЙЦІ ПОКИДАЮТЬ ІТАЛІЮ. Анґлійська телеграфічна аґенція повідомляє з Риму, що анґлійське посольство доручило всім британським громадянам в Італії, вертатися негайно до Анґлії.

= НА ШВАЙЦАРСЬКОМУ КОРДОНІ ЧУТИ КАНОНАДУ. Женевські часописи подають, що в Базилеї чути було канонаду з французько-німецького кордону. Вогонь відкрила вперше французька артилерія з околиць Фолькерсберґу. Її відповіла вогнем німецька артилерія. Від початку війни є це другий випадок французької стрілянини близько швайцарського кордону.

= ІТАЛІЙСЬКО - ЯПОНСЬКІ ТОРГОВЕЛЬНІ ПЕРЕГОВОРИ. В Римі почалися перед кількома днями торговельні переговори між господарськими представниками японської комісії й італійськими господарськими кругами в справі торговельного договору між Японією, Манджуко й Італією. Ціллю цього договору є підвищити товарообмін між цими трьома державами.

= ЛЬОНДОН ПЕРЕГОВОРЮЄ З ІРЛЯНДІЄЮ. Факт, що уряд Ірляндії покликав під зброю 4 річники новобранців викликав в Льондоні пильну увагу. Анґлійський мін. Алле заявив в палаті послів, що тепер ідуть переговори з урядом Ірляндії. Ця заява викликала в політичних кругах велике враження.

= 10.000 НОРВЕЖЦІВ ЗВІЛЬНЕНО З ПОЛОНУ. Звільнювання норвежських полонених, що його наказав канцлер Гітлер, в повному ході. Норвежська влада повідомляє, що до 14-тьох днів буде звільнена решта полонених норвежців. Досі біля 10.000 норвежців відпущено додому.

= ВОВЕЛ КОМАНДАНТОМ АРМІЇ СОЮЗНИКІВ НА БЛИЗЬКОМУ СХОДІ. Льондонське радіо повідомляє, що анґлійський ґен. Вовел буде начальним командантом армії союзників у Сирії на місці ґен. Вейґана.

Посмертна згадка

Д-Р ДМИТРО КОРОПАТНИЦЬКИЙ.

Тихо і непомітно — як було і ціле його життя — помер нагло у Відні 14. квітня ц. р. на удар серця **д-р Дмитро Коропатницький**, секретар Найвищого Суду у Відні, поручник-авдитор підчас світової війни, опісля заступник голови законодатної управи військової юридичної управи в Києві, професор камянецького університету, і вкінці член військової санітарної місії ґенерала-лікаря Окопенка, вкінці по 1923 р. адвокат у Відні. Покійний прийшов на світ у селі Боянчук на Буковині під селянською стріхою. По скінченні ґімназії й університету у Чернівцях з відзначенням одержав посаду урядовця у тодішньому буковинському краєвому уряді. Одначе вкоротці перейшов до суду, бо судейське звання більш відповідало його спокійній і характерній вдачі. В 1909 р. приділено Покійного за ходом наших буковинських парляментарних послів, головно пок. Миколи Василька до секретаріяту Найвищого Суду у Відні, не зважаючи на спротив польської парляментарної репрезентації, бо покликано його до секретаріяту на опорожнене місце по полякові.

В першій половині липня 1918 р. переїхав на запросини Центральної Ради, за дозволом австрійської влади, до Києва до кодифікації нових українських військових законів. У Києві працював як член комісії для укладу українських конституційних законів і українського правничого словника аж до перших днів лютого 1919 р. По кількатижневій мандрівці з Києва до Галичини серед великих небезпек переїхав остаточно до Відня, де працював у військовій санітарній місії під проводом відомого ґенерала-лікаря Окопенка. По рішенні ради амбасадорів з 15. березня 1923 р. отворив у Відні адвокатську канцелярію і вів її аж до смерти. Д-р Коропатницький був без сумніву одним з найвизначніших наших теоретиків юристів старої австрійської школи. Був автором кількох правничих творів у німецькій мові, з яких деякі як н. пр. „Kriegsentschädigungsgesetz" і „Komentar zum Allgemeinen Verwaltungsverfahrensgesetz" та інші запевнили йому почесне місце в німецькому науковому світі. Оцінюючи належно ці наукові праці назначила його Директорія на висок професорів камянецького університету професором адміністраційного права.

Д-р Д. Коропатницький брав малу участь у віденському громадянському життю, бо як адвокат і науковець не мав зайвого часу, але служив своїм віденським землякам все радо і в 99% безплатною фаховою порадою, якщо вони мали до діла чи зі судами чи з іншими урядовими установами. Ніколи не відмовляв датків і то щедрих на національні цілі, а кожний земляк у потребі міг бути певний, що д-р Дмитро Коропатницький не відмовить йому матеріяльної допомоги. Відійшла від нас чесна, характерна і небуденна людина, якої серце било горячою любовю для своєї нації. В. Й. П.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/6 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату чи книжки з Ґенерал-Ґубернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва. PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem".Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39.
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під накавною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmelitstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa DrukarniaDziennikowa", Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7, Fernsprecher. 102-79